

## บทที่ 2

### เอกสาร และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดหนี้ค้างชำระสินเชื่อธนาคารออมสินเขตเพชรบุรี ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวความคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

#### ตอนที่ 1 ความหมายของสินเชื่อ

1. ความหมายของสินเชื่อ
2. องค์ประกอบที่สำคัญที่จะต้องนำมาพิจารณาในการให้สินเชื่อ
3. จุดมุ่งหมายการให้สินเชื่อ
4. การจำแนกประเภทของสินเชื่อ
5. ขั้นตอนของกระบวนการบริหารสินเชื่อ

#### ตอนที่ 2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับสินเชื่อ

1. ทฤษฎีการวิเคราะห์สินเชื่อ
2. ทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการสินเชื่อ

#### ตอนที่ 3 แนวความคิดที่เกี่ยวข้องกับสินเชื่อ

1. แนวคิดเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาหนี้ที่มีปัญหา
2. แนวคิดด้านการวิเคราะห์เครดิต
3. แนวคิดด้านการจัดชั้นหนี้
4. การติดตามหนี้
5. หลักเกณฑ์การพิจารณาสินเชื่อ
6. การพิจารณาสินเชื่อโดยวิธี 5 Ps (5 Ps Policy)

#### ตอนที่ 4 ความเป็นมาและภาพรวมของธนาคารออมสิน

1. ความเป็นมาของธนาคารออมสิน
2. ภาพรวมของธนาคารออมสิน
3. วิวัฒนาการด้านสินเชื่อของธนาคารออมสิน
4. ข้อมูลเกี่ยวกับสินเชื่อนโยบายรัฐ
5. นโยบายที่เกี่ยวข้องกับธนาคาร

#### ตอนที่ 5 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

## ตอนที่ 1 ความหมายของสินเชื่อ

### 1. ความหมายของสินเชื่อ

ความหมายของสินเชื่อ โดยทั่วไป คือความสามารถในการกู้ยืมเงินหรือสามารถในการซื้อสินค้าเป็นเงินเชื่อ โดยมีคำมั่นสัญญาว่าจะชำระคืนในอนาคต ซึ่งการยินยอมกันหรือไม่ขึ้นอยู่กับคุณลักษณะของผู้กู้หรือลูกหนี้เป็นสำคัญว่า จะสามารถทำให้เจ้าหนี้เชื่อถือได้มากหรือน้อยเพียงใด และมีความสามารถจะกู้ยืมหรือเป็นหนี้ได้อย่างไรมีปัจจัยอยู่ 4 ประการ ที่นำมาพิจารณา (พจนต์ เข้าเที่ยง, 2550 : 6) คือ

- 1.1 เชื่อว่าลูกหนี้จะชำระเงินค่าสินค้าหรือเงินกู้ยืม
- 1.2 เชื่อว่าลูกหนี้มีความสามารถที่จะชำระหนี้ได้
- 1.3 เชื่อว่าลูกหนี้คงไม่โกง
- 1.4 เชื่อว่าลูกหนี้คงไม่มีเหตุการณ์ร้ายแรงเกิดขึ้นจนมาเป็นอุปสรรคในการชำระหนี้

ดังนั้นการให้สินเชื่อจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อมีความเชื่อถือเป็นหลักสำคัญ เพราะเมื่อเชื่อถือกันแล้วก็จะเกิดมีการยอมรับกันระหว่างลูกหนี้และเจ้าหนี้ ทำให้มีการรับสินค้าหรือเงินไปใช้ก่อน โดยมีสัญญาจะชำระหนี้ในอนาคตซึ่งเจ้าหนี้ที่ยังต้องรับภาระการเสี่ยงภัยในช่วงระยะเวลาที่ลูกหนี้ยังไม่ได้ชำระหนี้ผู้นั้นอยู่ สินเชื่อมีลักษณะที่เป็นที่ยอมรับอยู่ 2 ลักษณะ คือการให้สินเชื่อในรูปของการขายสินค้า และบริการเงินเชื่อ เรียกว่าสินเชื่อทางการค้า และการให้สินเชื่อในรูปของการให้กู้ยืม เรียกว่าสินเชื่อทางการเงิน

ดร.ณิ พุทธรวิบูลย์ (2543 : 2) ได้ให้ความหมายของสินเชื่อ ดังนี้ สินเชื่อ (Credit) มีที่มาจากภาษาลาตินว่า Credere แปลว่าความน่าเชื่อถือ (To Trust หรือ To Believe) นักวิชาการบางท่านกล่าวว่ามาจากคำลาติน Credo ซึ่งเป็นคำผสมระหว่างคำภาษาสันสกฤต Crad แปลว่า ความเชื่อถือไว้วางใจ กับคำภาษาลาติน do แปลว่า ทำให้เกิดหรือมอบ ซึ่งจะเห็นได้ว่าที่มาของคำว่าสินเชื่อนั้นมาจากรากฐานเดียวกันคือ ความเชื่อถือและความไว้วางใจ

สุณี ศักรนนท์ (2535 : 5) ได้ให้ความหมายของสินเชื่อดังนี้ สินเชื่อมาจาก คำว่า เครดิต (Credit) มาจากภาษาลาติน รากศัพท์เดิมคือ Credere แปลว่าความไว้วางใจ (To trust) ดังนั้นสินเชื่อจึงหมายถึง ความสามารถในการกู้ยืมเงิน หรือ ความสามารถในการซื้อสินค้าเป็นเงินเชื่อ โดยมีคำมั่นสัญญาว่าจะชำระคืนในอนาคต

พิชญ์ นิศย์เสมอ (2538 : 7) กล่าวว่าสินเชื่อ หมายถึง การที่บุคคลหนึ่งหรือธุรกิจหนึ่งมอบความเชื่อถือความไว้วางใจให้แก่บุคคล หรือธุรกิจหนึ่งให้ได้รับเงินค่าสินค้า หรือการบริการไปใช้บริโภคหรือไปดำเนินธุรกิจต่อไปก่อน โดยมีข้อผูกพันหรือสัญญาต่อกันไว้ว่าจะชำระคืนเงิน ชำระค่า

สินค้าหรือเงินบริการให้แก่ผู้ให้เครดิต (เจ้าหนี้) ในวันใดวันหนึ่งในอนาคตตามจำนวนเงิน และระยะเวลาที่ได้กำหนดหรือตกลงกันไว้แน่นอน

สรุปได้ว่า สินเชื่อ หมายถึง ความสามารถในการกู้ยืมเงิน โดยมีกำหนดชำระคืนในอนาคต ที่แน่นอนตามสัญญากู้เงิน

**2. องค์ประกอบที่สำคัญที่จะต้องนำมาพิจารณาในการให้สินเชื่อ (พจนันต์ เบ้าเที่ยง, 2550 : 6) มีดังนี้**

- 2.1 การบริการสินเชื่อต่างๆ
- 2.2 คุณค่าทางเครดิตของผู้ใช้สินเชื่อ
- 2.3 อำนาจซื้อ
- 2.4 การชำระหนี้
- 2.5 ปริมาณของสินเชื่อ

ลักษณะที่สำคัญของสินเชื่อที่ถูกนำมาใช้ในการเป็นสื่อกลางการแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการในขณะที่ได้มีค้ำประกันสัญญาที่จะจ่ายชำระคืนในอนาคตนั้น สินเชื่อจะเกิดขึ้นในขณะทำสัญญาเมื่อมีการยินยอมกันระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย หรือผู้ให้กู้กับผู้กู้ นั่นหมายความว่าสินค้านั้นจะได้รับการชำระหนี้ตามข้อตกลงแล้วความสัมพันธ์จึงจะสิ้นสุดกันไป ซึ่งจะเห็นได้ว่าผู้ขายซึ่งขายสินค้าและบริการที่ต้องการจะขายให้กับผู้ซื้อต่อไปผู้ซื้อไม่สามารถชำระเงินสดได้ จึงถือว่าสินเชื่อเป็นสื่อกลางการแลกเปลี่ยนจะยังไม่สิ้นสุดนี้ผูกพันกันด้วยคุณค่าทางเครดิต (Credit Worthiness) ของแต่ละคน ซึ่งจะมีไม่เท่ากัน จะขึ้นอยู่กับคุณลักษณะของแต่ละคน บางคนมีคุณค่าทางเครดิตมากก็สามารถกู้ยืมหรือเป็นหนี้ได้มาก บางคนมีน้อยก็จะกู้ยืมหรือเป็นหนี้ได้น้อย ซึ่งประกอบด้วยปัจจัยสำคัญๆดังนี้

1. คุณลักษณะของลูกหนี้ เช่น การเป็นผู้มีความรับผิดชอบ มีความมั่นคง มีความซื่อสัตย์ สุจริต ตรงต่อเวลา มีความเสมอต้นเสมอปลาย
2. ความสามารถในการหารายได้ เช่น ลักษณะงานที่ทำ รายได้ที่ได้รูปแบบ การใช้จ่ายลักษณะการก่อหนี้ต่างๆ
3. สินทรัพย์เดิมที่มีอยู่พอจะเป็นหลักประกันได้หรือไม่

### 3. จุดมุ่งหมายการให้สินเชื่อ

สินเชื่อมีด้วยกันหลายรูปแบบ ต่างก็มีจุดมุ่งหมายที่แตกต่างกัน เช่น สินเชื่อทางการค้าเกิดขึ้น เนื่องจากขายสินค้าเป็นเงินเชื่อ ซึ่งมีระยะเวลาชำระหนี้ช่วงสั้นๆ อาจเป็น 30 วัน 60 วัน หรือมากกว่าแต่ไม่เกินหนึ่งปี หากเป็นการขายผ่อนส่งจะมีระยะเวลาเกินกว่าปีก็ได้ สินเชื่ออีกรูปแบบ

หนึ่ง คือ สินเชื่อในรูปแบบของเงินให้กู้ ซึ่งมีทั้งให้กู้ระยะสั้น และให้กู้ระยะยาวให้กู้ทั้งเป็นรูปการมีสัญญาเงินกู้ หรือในรูปแบบของการลงทุนซื้อหุ้นของกิจการอื่นในฐานะที่ท่านเป็นผู้ให้สินเชื่อท่านทราบหรือไม่ว่าท่านต้องการได้อะไรจากการให้สินเชื่อเงินให้กู้สิ่งที่ท่านต้องการก็คือ ดอกเบี้ยรับตามจำนวนเงิน และเวลาที่กำหนด นอกจากนี้ยังต้องการรับเงินคืนเมื่อครบกำหนดอีกด้วย (พจนต์ เบ้าเที่ยง, 2550 : 7)

การที่จะแน่ใจว่า จะได้รับสิ่งดังกล่าวทุกครั้งที่ให้สินเชื่อ จะต้องไตร่ตรองอย่างรอบคอบ และต้องตอบคำถามทั้งสามต่อไปนี้ให้ได้เสียก่อนจึงให้สินเชื่อได้ คำถามทั้ง 3 ได้แก่

- 3.1 ผู้ขอสินเชื่อตั้งใจที่จ่ายชำระหนี้หรือไม่
- 3.2 ผู้ขอสินเชื่อมีความสามารถที่จะชำระหนี้หรือไม่
- 3.3 ถ้าสามารถชำระหนี้ได้ เขาจะชำระได้จำนวนเท่าใด

การตอบคำถามที่ 3.2 และที่ 3.3 ผู้ให้สินเชื่อสามารถอาศัยการวิเคราะห์จากงบการเงินของลูกค้านั้นโดยตรงถ้าเป็นงบที่เชื่อถือได้ แต่ถ้าเป็นงบที่มีปัญหาหรืองบที่ไม่ตรงกับข้อเท็จจริง ท่านสามารถนำงบนั้นมาปรับปรุง โดยอาศัยจากการวิเคราะห์ และสอบถามมาสร้างงบการเงินใหม่ จะทราบถึงฐานะการเงินที่ควรจะเป็นทั้งในปัจจุบันและอนาคต ซึ่งจะช่วยในการตัดสินใจให้สินเชื่อลูกค้านั้นๆได้

#### 4. การจำแนกประเภทของสินเชื่อ

จุดมุ่งหมายที่จะกล่าวถึงการจำแนกประเภทของสินเชื่อ เพื่อจะชี้ให้เห็นว่าการจำแนกประเภทของสินเชื่อนั้นทำได้หลายวิธี แต่ละวิธีจะให้ประโยชน์ในการนำไปใช้ที่แตกต่างกัน ได้แก่ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2532 : 47-50)

- 4.1 จำแนกตามลักษณะของผู้ใช้สินเชื่อ ประกอบด้วยสินเชื่อ 3 ชนิด คือ
  - 4.1.1 สินเชื่อรัฐบาลหรือสินเชื่อสาธารณะ (Public Credit) เป็นสินเชื่อที่รัฐบาลหามาสร้างประโยชน์ให้แก่สาธารณชน เช่น สร้างถนน โรงพยาบาล โรงเรียน
  - 4.1.2 สินเชื่อเพื่อการบริโภค (Consumer Credit) เป็นสินเชื่อที่ผู้บริโภคเป็นผู้ใช้เพื่อให้ได้มาซึ่งทรัพยากรต่าง ๆ ที่จะนำไปบริโภค เช่น อาหาร เครื่องนุ่งห่ม วิทยุ โทรทัศน์ รถยนต์
  - 4.1.3 สินเชื่อเพื่อธุรกิจ (Business Credit) องค์กรธุรกิจเป็นผู้ใช้สินเชื่อเพื่อให้ธุรกิจมีความคล่องตัวในการดำเนินงาน
- 4.2 จำแนกตามลักษณะของรูปแบบการให้บริการ สิ่งที่ใช้ในการให้บริการแบ่งออกได้เป็น 3 ชนิด คือ
  - 4.2.1 สินค้า
  - 4.2.2 บริการ

#### 4.2.3 เงินสด

สินเชื่อเกี่ยวกับสินค้าและบริการ หมายถึง การซื้อสินค้าและบริการโดยมิได้มีการชำระเป็นเงินสดในทันทีที่ได้รับสิ่งของหรือบริการ แต่ได้มีการตกลงหรือสัญญาที่จะชำระหนี้ให้ในอนาคต

สินเชื่อจากเงินสด หมายถึง การกู้ยืมเงินสดเพื่อนำไปใช้จ่ายตามความต้องการของผู้กู้ยืม ผู้ให้สินเชื่อเป็นเงินสดไม่เรียกว่าผู้ขายแต่จะเรียกว่า ผู้ให้ยืม (Lenders)

4.3 จำแนกตามลักษณะของการชำระคืน การชำระคืนสินเชื่อทำได้ 2 วิธี จึงจำแนกสินเชื่อออกเป็น 2 ชนิด คือ

4.3.1 สินเชื่อชำระครั้งเดียว (Single-payment Credit) หมายถึง การชำระหนี้สินเต็มจำนวนในครั้งเดียว

4.3.2 สินเชื่อผ่อนส่ง (Installment Credit) หมายถึง การชำระหนี้ตามจำนวนที่ระบุเป็นงวดๆ โดยอาจจะมีการวางเงินมัดจำส่วนหนึ่ง

4.4 จำแนกตามลักษณะของแหล่งสินเชื่อ แหล่งผู้ให้สินเชื่อมี 4 ชนิด คือ

4.4.1 เอกชน หมายถึง บุคคลทั่วไปเป็นผู้ให้สินเชื่อ อาจให้ในลักษณะของการกู้ยืมหรือเงินฝาก

4.4.2 องค์กรธุรกิจ หมายถึง ผู้ขายเป็นผู้ให้สินเชื่อแก่ผู้ซื้อ เช่น ผู้ผลิตขายเชื่อให้กับผู้ค้าส่งหรือผู้ค้าส่งขายเชื่อให้กับผู้ค้าปลีก

4.4.3 สถาบันการเงิน หมายถึง หรือองค์กรที่ดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับการเงิน โดยตรงเป็นผู้ให้สินเชื่อ เช่น บริษัทประกันชีวิต ธนาคารพาณิชย์

4.4.4 องค์กรที่ไม่หวังผลกำไร หมายถึง องค์กรที่มีใช้สถาบันการเงินหรือหน่วยงานธุรกิจที่หวังผลกำไรจากการดำเนินงานเป็นผู้ให้สินเชื่อ เช่น องค์กรสาธารณกุศล มูลนิธิ สมาคม เป็นต้น

4.5 จำแนกตามระยะเวลาการให้สินเชื่อ แบ่งสินเชื่อออกเป็น 3 ชนิด คือ

4.5.1 สินเชื่อระยะยาว บางทีก็เรียกว่าสินเชื่อเพื่อการลงทุน หมายถึง สินเชื่อที่มีระยะเวลากลับกำหนดจ่ายคืนตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป

4.5.2 สินเชื่อระยะปานกลาง หมายถึง สินเชื่อที่มีระยะเวลากลับกำหนดจ่ายคืนตั้งแต่ 1-5 ปี

4.5.3 สินเชื่อระยะสั้น หมายถึง สินเชื่อที่มีระยะเวลากลับกำหนดจ่ายคืนในช่วงเวลาไม่เกิน 1 ปี

การจำแนกประเภทของสินเชื่อตามระยะเวลาการให้สินเชื่อนี้ บางแห่งแบ่งออกเป็น 4 ชนิด โดยเพิ่มสินเชื่อระยะสั้นที่สุด (Payable On Demand) ไปด้วยเป็นชนิดที่ 4 ซึ่งหมายถึงสินเชื่อที่ต้องจ่ายเงินได้ในทันทีที่ถูกเรียกร้อง

ในทางปฏิบัติธนาคารพาณิชย์มีการให้สินเชื่อโดยแยกเป็น 3 ประเภท คือ สินเชื่อระยะยาว ซึ่งหมายถึง สินเชื่อที่มีกำหนดชำระคืนที่นานกว่า 1 ปี สินเชื่อระยะสั้น ซึ่งหมายถึง สินเชื่อที่มีระยะเวลาชำระคืนไม่เกิน 1 ปี และสินเชื่อระยะสั้นที่สุด ซึ่งเป็นสินเชื่อที่ต้องใช้คืนเมื่อถูกทวงถาม ซึ่งเรียกว่า สินเชื่อเมื่อทวงถาม (At Call)

4.6 จำแนกตามวัตถุประสงค์ของการนำไปใช้ แบ่งสินเชื่อออกเป็น 2 ชนิด คือ

4.6.1 สินเชื่อเพื่อการบริโภค หมายถึง สินเชื่อที่ผู้บริโภคใช้ในการซื้อสินค้าและบริการรวมถึงการกู้ยืมเงินสดเพื่อนำไปใช้ของผู้บริโภคด้วย ซึ่งในที่นี้ผู้บริโภคจะหมายถึงผู้บริโภคคนสุดท้าย

4.6.2 สินเชื่อเพื่อการผลิต หมายถึง สินเชื่อที่ให้เพื่อนำไปใช้จ่ายในการซื้อวัตถุดิบและเครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆ เพื่อนำไปผลิตสินค้าและบริการ

4.7 จำแนกตามลักษณะของหลักประกัน แบ่งออกได้เป็น 2 ชนิด คือ

4.7.1 สินเชื่อที่มีหลักประกัน (Secured Credit) หมายถึง การให้สินเชื่อที่ต้องมีหลักทรัพย์หรือบุคคลค้ำประกัน

4.7.2 สินเชื่อที่ไม่มีหลักประกัน (Unsecured Credit) หมายถึง การให้สินเชื่อโดยไม่ต้องมีหลักทรัพย์หรือบุคคลค้ำประกัน

4.8 จำแนกตามลักษณะของการเกิดรายการสินเชื่อ โดยวิธีนี้สินเชื่อจะถูกแบ่งออกตามรายการของสินเชื่อที่เกิดขึ้นมี 10 ชนิด คือ

4.8.1 สินเชื่อค้าปลีก (Retail Credit)

4.8.2 สินเชื่อผ่อนชำระเงินกู้แก่บุคคล (Personal Installment Loan Credit)

4.8.3 สินเชื่อเพื่อการค้า (Mercantile Credit)

4.8.4 สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ (Commercial Banking Credit)

4.8.5 สินเชื่อการขายบัญชีลูกหนี้ (Factoring)

4.8.6 สินเชื่อเพื่อการลงทุน (Investment Credit)

4.8.7 สินเชื่อตลาดเปิด (Open Market Credit)

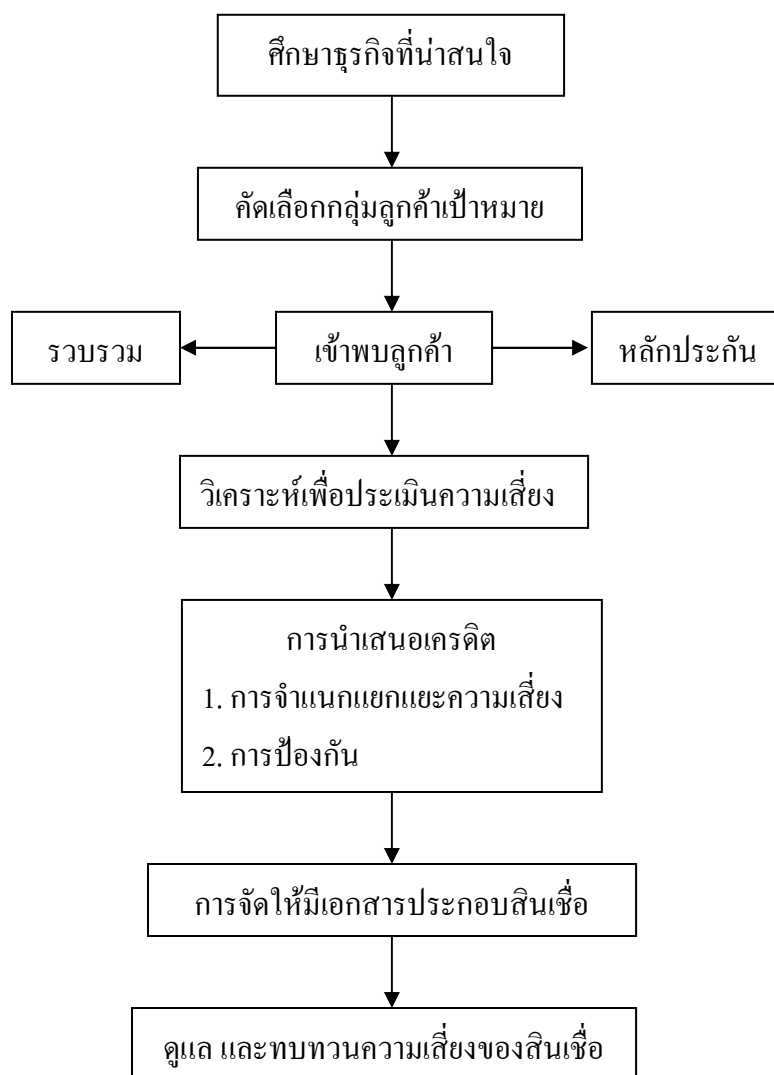
4.8.8 สินเชื่อเพื่อการเกษตร (Agricultural Credit)

4.8.9 สินเชื่อรัฐบาล (Government Credit)

4.8.10 สินเชื่อเพื่อการส่งออก (Export Credit)

## 5. ขั้นตอนของกระบวนการบริหารสินเชื่อ

ในการบริหารสินเชื่อให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลจะมีกระบวนการอยู่ 9 ขั้นตอน (ชนินทร์ พิทยาวิธ, 2550 : 14-15) คือ



ภาพที่ 2 แสดงกระบวนการบริหารสินเชื่อ

(ชนินทร์ พิทยาวิธ, 2550 : 15)

5.1 การศึกษาธุรกิจที่น่าสนใจ (Business Opportunity)

5.2 การคัดเลือกกลุ่มลูกค้าเป้าหมาย

ขั้นตอนที่ 5.1 และขั้นตอนที่ 5.2 เป็นส่วนหนึ่งในกระบวนการวางแผน เป็นกระบวนการด้านนวัตกรรม (Innovation Process) ที่จะสร้างความเจริญเติบโตให้แก่องค์กร โดย

การวิจัยศึกษา และกำหนดความต้องการของลูกค้า (Customer Need Identified) แล้วทำการกำหนดตลาด (Identify the Market) สร้างผลิตภัณฑ์/การเสนอบริการ (Create the Product/Service Offering) เพื่อนำไปสู่กระบวนการด้านการปฏิบัติ (Operations Process) คือ การนำเสนอ/การให้บริการลูกค้า (Service the Customer) และกระบวนการด้านบริการหลังการขาย ซึ่งในทางการอำนวยการสินเชื่อ ก็คือ ภายหลังจากให้กู้ยืมไปแล้ว จะต้องมีการตรวจสอบทานสินเชื่อ (Credit Review) การเข้าไปเยี่ยมชมกิจการของลูกค้าเป็นครั้งคราว ถ้าเห็นว่าการประกอบธุรกิจของลูกค้าจะเริ่มมีอาการของปัญหา ก็จะต้องให้คำปรึกษาแนะนำ หรือนำปัญหานั้นมาวิเคราะห์หวัจัยและให้ความช่วยเหลือลูกค้า เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามโครงการ และสามารถชำระหนี้ได้ในที่สุด

5.3 การรวบรวมข้อมูลทั้งทางด้านข้อมูลเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ในการขอสินเชื่อ (ข้อมูลในอดีต ข้อมูลปัจจุบัน ข้อมูลการพยากรณ์ฐานะในอนาคตของลูกค้า)

5.4 การเข้าพบลูกค้าเพื่อการสัมภาษณ์ (รวมถึงการเข้าเยี่ยมชมสถานที่ประกอบการ หรือโรงงาน)

5.5 การพิจารณาหลักประกัน

5.6 การวิเคราะห์เพื่อประเมินความเสี่ยง

5.7 การนำเสนอเครดิต (Credit Presentation) โดยการจำแนกแยกแยะความเสี่ยง (Identify Risk) และการป้องกัน (Protection)

5.8 การจัดทำมีเอกสารประกอบสินเชื่อ (Documentation) ที่สมบูรณ์ เช่น การดำเนินการทางด้านนิติกรรมให้ถูกต้องสมบูรณ์ใช้บังคับได้ตามกฎหมาย

5.9 การดูแลและทบทวนความเสี่ยงของสินเชื่อ เป็นกระบวนการภายหลังจากที่ได้มีการปล่อยสินเชื่อให้แก่ลูกค้าไปแล้ว โดยจะต้องมีการดูแลและทบทวนความเสี่ยงของสินเชื่อ

## ตอนที่ 2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับสินเชื่อ

### 1. ทฤษฎีการวิเคราะห์สินเชื่อ

การวิเคราะห์สินเชื่อแบ่งออกได้เป็น 3 ขั้นตอน (เพชรี ชุมทรัพย์, 2544 : 184-186) ดังนี้

- 1.1 จัดหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผู้ขอสินเชื่อ
- 1.2 วิเคราะห์ข้อมูลที่จัดหามาตามขั้นที่ 1.1 เพื่อประเมินฐานะทางด้านสินเชื่อของผู้ขอสินเชื่อ
- 1.3 ตัดสินใจว่าจะให้สินเชื่อแก่ผู้ขอหรือไม่



## 2. ทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการสินเชื่อ

โดยการวิเคราะห์ทั้งเชิงคุณภาพ และเชิงปริมาณ ด้วยข้อมูลสินเชื่อที่รวบรวมมาได้ทั้งหมด ตั้งแต่อดีต ปัจจุบัน และการพยากรณ์แนวโน้มอนาคต ทั้งนี้เพื่อพิจารณาถึงความตั้งใจที่จะชำระหนี้และความสามารถในการชำระหนี้ของผู้ขอสินเชื่อเป็นสำคัญ จึงแยกการวิเคราะห์สินเชื่อเป็น 2 วิธี (พยนต์ เบ้าเที่ยง, 2550 : 10-14) คือ

### 2.1 วิธีวิเคราะห์สินเชื่อเชิงคุณภาพ

การวิเคราะห์เพื่อดูคุณภาพของผู้ขอสินเชื่อ ในการพิจารณาเพื่ออนุมัติสินเชื่อ แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็นข้อต่อไปนี้

2.1.1 คุณสมบัติของผู้ขอสินเชื่อ เป็นคุณลักษณะภายในของบุคคลแต่ละคนที่มีอาจมีทั้งดี และเลวปะปนกันไป ดังนั้นการนำเอาคุณสมบัติมาเป็นส่วนประกอบ ในการพิจารณาวิเคราะห์สินเชื่อเชิงคุณภาพ และสรุปคุณสมบัติของบุคคลว่าเป็นอย่างไรจึงทำโดยดูจากบุคลิกลักษณะ ซึ่งแม้จะมีการปรุงแต่งเพื่อหลอกลวงกันได้ แต่ผู้วิเคราะห์สินเชื่อจะต้องใช้วิจารณญาณอย่างละเอียด เพื่อที่จะช่วยให้แน่ใจได้ว่าผู้ขอสินเชื่อแต่ละคนมีคุณสมบัติในด้านความซื่อสัตย์ มีความเต็มใจ และพยายามที่จะชำระหนี้อย่างแน่นอน

การวิเคราะห์จะต้องพิจารณาบุคลิกลักษณะของผู้ขอสินเชื่อ ชื่อเสียงของกิจการของผู้ขอสินเชื่อ ความเชื่อถือในสายตาบุคคลทั่วไป และความรับผิดชอบในการดำเนินธุรกิจ นอกจากนี้ความเป็นอยู่ และอุปนิสัยในการใช้จ่ายเงิน สภาพสังคม สถานภาพการสมรส และความสนใจต่อสิ่งแวดล้อมอาจช่วยส่งเสริม คุณสมบัติของบุคคลนั้นได้ แนวโน้มที่จะแสดงการขาดคุณสมบัติที่ไม่ควรได้รับสินเชื่อ ได้แก่ การเป็นคนคิดเหล้า ชอบเล่นการพนัน หรือมักจะปกปิดสภาพส่วนตัว และสภาพธุรกิจของตน การคดโกง แม้เพียงเล็กน้อยที่ผู้ขอสินเชื่อเคยกระทำก็จะต้องนำมาพิจารณาเป็นสำคัญด้วย

การตัดสินใจว่า ลูกหนี้ซึ่งเคยมีประวัติดีมาก่อน แล้วมักไม่เปลี่ยนไปจากที่เคยกระทำมา ส่วนลูกหนี้ซึ่งเคยผิดสัญญามาก่อนมักจะมีแนวโน้มที่จะกระทำอีกในอนาคต หลักฐานอื่นๆ อาจพบได้จากความเชื่อถือที่ได้รับทั้งในวงการธุรกิจและในวงสังคม หลักฐานการศึกษา และด้วยการพูดคุยกับตัวผู้ขอสินเชื่อ

ในการติดต่อกับลูกหนี้ซึ่งเป็นธุรกิจ จะต้องพิจารณาถึงองค์การธุรกิจนั้นด้วย โดยทั่วไปแล้วคุณสมบัติในด้านนี้ของธุรกิจขนาดเล็ก ถึงแม้ว่าจะอยู่ในลักษณะบริษัทก็ตามจะมีลักษณะเช่นเดียวกับบุคคลซึ่งบริหารกิจการนั้นอยู่ ส่วนคุณสมบัติของธุรกิจขนาดใหญ่ อาจแตกต่างจากคุณสมบัติของผู้บริหารกิจการนั้นได้ ทั้งนี้เพราะการดำเนินงานเป็นไปตามนโยบายที่วางไว้มากกว่า ดังนั้นจึงควรพิจารณานโยบายด้านการจัดการ การเก็บรวบรวมรายการบัญชีหน้าทำงานซึ่งทำเป็นประจำ และนโยบายทางด้านการแข่งขันกับธุรกิจอื่น เช่น การใช้ส่วนลดเงินสด เป็นต้น ที่สำคัญคือ

ประวัติการชำระหนี้เท่าที่ผ่านมาเพราะเป็นหลักฐานซึ่งจะใช้พิจารณาประกอบคุณลักษณะอื่นได้เป็นอย่างดี

2.1.2 ความสามารถในการชำระหนี้ ในการวิเคราะห์สินเชื่อ ความสามารถในการชำระหนี้ หมายถึง ความสามารถในการจ่ายชำระหนี้สินเมื่อครบกำหนด โดยเห็นได้ว่าลูกหนี้มีความตั้งใจในการชำระหนี้สินทั้งที่ไม่มีเงินหรือไม่มีความสามารถหาเงินมาได้ ก็ทำให้เกิดสภาพความเสี่ยงขึ้น การประมาณความสามารถนี้ต้องพิจารณาถึงปัจจัยหลายประการ ประการแรก คือ ความสามารถในการหารายได้ เพราะว่าค่าใช้จ่ายหรือหนี้สินมักจะจ่ายจากรายได้มากกว่าจากเงินสะสม แต่ว่ารายได้เพียงอย่างเดียวไม่สามารถแสดงถึงความสามารถในการชำระหนี้ได้ ทั้งนี้เพราะในปัจจุบันผู้ขอสินเชื่ออาจมีหนี้สินที่จะต้องชำระจากรายได้อยู่เต็มจำนวนแล้ว และไม่สามารถก่อหนี้ได้มากกว่าอีกต่อไป นอกจากนี้ความสามารถในการชำระหนี้ อาจจำกัดด้วยแบบแผนการใช้จ่าย เช่น ครอบครัวที่มีลูกอยู่หลายคน ย่อมมีค่าใช้จ่ายสูงกว่าครอบครัว ซึ่งมีระดับรายได้เท่ากันแต่ไม่มีลูก และความเสี่ยงในสินเชื่อก็มีมากกว่ากันด้วย ถึงแม้ว่ารายได้จะเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดที่มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของบุคคลธรรมดาหรือธุรกิจ แต่ยังมีปัจจัยอื่นซึ่งผู้อนุมัติสินเชื่อจะต้องนำมาพิจารณาประกอบ โดยอาจดูได้จากคุณสมบัติส่วนตัว และความสามารถในการดำเนินธุรกิจของผู้เป็นเจ้าของหรือผู้จัดการ เช่น สุขภาพ การศึกษา และความชำนาญในสาขาอาชีพ อายุ บุคลิกภาพ เสถียรภาพในการว่าจ้างแรงงาน ความประหยัด และความก้าวหน้าในการดำเนินงาน เป็นต้น

2.1.3 เงินทุน ความสามารถในการชำระหนี้สิน สามารถตอบปัญหาที่ว่า ผู้ขอสินเชื่อจะสามารถชำระหนี้หรือไม่ แต่เงินทุนจะให้คำตอบเพิ่มเติมได้ว่า ผู้ขอสินเชื่อ จะสามารถชำระหนี้ได้ภายในจำนวนเงินเท่าใด ดังนั้น เงินทุนแสดงถึงความมั่นคงทางการเงินของธุรกิจ และยังเป็นเครื่องรองรับว่าธุรกิจจะสามารถชำระหนี้สิน โดยใช้เงินทุนนี้ได้ ถึงแม้ว่าจะเกิดความผิดพลาดล้มเหลวทางด้านคุณสมบัติหรือความสามารถในการชำระหนี้ในเวลาต่อมาก็ตาม เงินทุนอาจวัดได้จากส่วนของเจ้าของหรือสินทรัพย์สุทธิของธุรกิจโดยทั่วไปแล้ว สำหรับเงินกู้ส่วนบุคคล พิจารณาจากรายได้ของบุคคลนั้นมากกว่าเงินทุนของผู้ขอสินเชื่อ แต่สำหรับการกู้ยืมเงินจำนวนมาก เงินทุนจะเป็นปัจจัยสำคัญอีกอย่างหนึ่ง ในการพิจารณาและในบางกรณีอาจต้องมีการค้ำประกันด้วยหลักทรัพย์อีกด้วย เงินทุนของธุรกิจอาจดูได้จากงบการเงิน ข้อพึงสังเกตคือ ในการวิเคราะห์ควรใช้ราคาตลาดของสินทรัพย์มากกว่าราคาตามบัญชี และควรใช้วิธีการันตราราคาที่เหมาะสมเพื่อให้ได้ข้อสรุปที่ถูกต้องด้วย

2.1.4 หลักประกัน นับเป็นสินทรัพย์ชนิดหนึ่งซึ่งนำมาค้ำประกันการขอสินเชื่อ และมักจะเป็นสินทรัพย์ถาวร จึงเป็นข้อหนึ่งที่ควรวิเคราะห์เพื่อพิจารณาความเสี่ยงของสินเชื่อที่จะอนุมัติ เช่น ธนาคารบางแห่ง อาจให้ผู้กู้ยืมเงินโดยมีการตรวจสอบหลักทรัพย์ ซึ่งใช้ค้ำประกันอย่างละเอียดถี่ถ้วนก่อน หรือธุรกิจที่ขายรถยนต์ให้บุคคลทั่วไป อาจใช้วิธีการจำหน่ายสิทธิประกันเป็น

หลักประกันในการรับตัวสัญญาใช้เงินสำหรับยอดเงินที่ยังคงค้างอยู่ อย่างไรก็ตามในกิจการขายปลีก ไม่นิยมใช้หลักประกัน จึงเว้นการวิเคราะห์ในข้อนี้

2.1.5 สภาพเศรษฐกิจ สภาพการณ์ภายนอกซึ่งอยู่นอกเหนืออำนาจการควบคุม ทั้งของผู้ให้และผู้ขอสินเชื่อ อาจมีผลกระทบกระเทือนต่อความเสี่ยงในการให้สินเชื่อได้ สภาพการเปลี่ยนแปลงในธุรกิจทั้งระยะสั้นและระยะยาว จะต้องนำมาเป็นส่วนประกอบในการพิจารณาถึงผลกระทบที่จะมีต่อความสามารถในการชำระหนี้ และเงินลงทุนของกิจการฝ่ายบริหารสินเชื่อจะต้องทันต่อเหตุการณ์เหล่านี้เสมอ และจะต้องสามารถคาดคะเนแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นต่อไปในอนาคตด้วย สถานการณ์ทางการเมืองมีส่วนสำคัญเช่นเดียวกับสภาพทางเศรษฐกิจ เช่น การออกกฎหมาย หรือ การแก้ไขกฎข้อบังคับในการบริหารงาน สถานการณ์การแข่งขันในระหว่างการค้าประเภทเดียวกัน อาจมีผลกระทบกระเทือนต่อความเสี่ยงในสินเชื่อได้ นอกจากนี้สภาพการณ์ในตลาดเงินตราก็เป็นปัจจัยที่อยู่เหนือการควบคุมด้วย เช่น ประมาณเงินทุนที่มีอยู่ในตลาด อัตราดอกเบี้ย และอุปสงค์ในสินเชื่อ เป็นต้น

2.1.6 ประเทศที่ติดต่อด้วย ปัจจัยการค้าระหว่างประเทศทวีความสำคัญมากขึ้น ดังนั้นสำหรับผู้ขอสินเชื่อที่ดำเนินการค้าติดต่อกับต่างประเทศ ผู้วิเคราะห์สินเชื่อจะต้องวิเคราะห์ถึง สภาพการเมืองเศรษฐกิจและสังคมการค้าของประเทศที่ผู้ขอสินเชื่อติดต่อด้วย เพราะแนวความคิด และการปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบ ในเรื่องหนี้สินของแต่ละสังคม จะแตกต่างกันนอกจากนี้ เอกสารการค้า ระยะทางและระยะเวลาในการติดต่อ การประกันและระเบียบศุลกากรก็เป็นเรื่องที่ต้องศึกษาวิเคราะห์ เพราะอาจมีผลกระทบ ต่อผู้ขอสินเชื่อแล้วโยงต่อมาถึงผู้ให้สินเชื่อได้

## 2.2 วิธีวิเคราะห์สินเชื่อเชิงปริมาณ

การวิเคราะห์สินเชื่อเชิงปริมาณเป็นวิธีวิเคราะห์โดยอาศัยข้อมูลจากงบการเงินเป็นหลัก ดังนั้น แนวทางในการวิเคราะห์จะอาศัยเครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์งบการเงิน โดยจะเลือกใช้ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์สินเชื่อเท่านั้น ในอดีตที่ผ่านมาการวิเคราะห์ฐานะสินเชื่อจะวิเคราะห์จากงบดุลแต่ในระยะหลังนี้มีการนำงบกำไรขาดทุนมาวิเคราะห์ด้วย เพื่อให้การวิเคราะห์ฐานะการเงินทำได้ละเอียดยิ่งขึ้น

## ตอนที่ 3 แนวความคิดที่เกี่ยวข้องกับสินเชื่อ

### 1. แนวคิดเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาหนี้ค้างชำระ

ได้มีผู้ที่กล่าวถึงสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาหนี้ค้างชำระหลายท่าน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1.1 สาเหตุที่ทำให้เกิดหนี้ที่มีปัญหาส่วนใหญ่มักจะเกิดจากสาเหตุใหญ่ๆ (ชวินทร์ พิทยาวิวิธ, 2550 : 488-493) ดังนี้

### 1.1.1 สาเหตุจากปัจจัยภายนอก

1) ภาวะเศรษฐกิจ ซึ่งถือว่าเป็นปัญหาสำคัญของการประกอบธุรกิจ กล่าวคือ ถ้าภาวะเศรษฐกิจดีหรือรุ่งเรืองก็จะส่งผลให้การประกอบธุรกิจมีการขยายตัวและเจริญรุ่งเรืองไปด้วย หรือถ้าเศรษฐกิจซบเซาหรือตกต่ำก็จะทำให้เกิดการชะลอตัวทางด้านการลงทุน และมีปัญหาในการประกอบธุรกิจ ซึ่งบางธุรกิจอาจจะประสบกับปัญหาที่รุนแรงจนถึงขั้นล้มละลายไปได้

2) การเปลี่ยนแปลงนโยบายของรัฐบาล เกิดขึ้นได้ 2 กรณี คือ

(1) เพื่อแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ ได้แก่

- การจำกัดสินเชื่อเพื่อชะลอการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ซึ่งถ้าใช้วิธีที่รุนแรงมากผลกระทบที่จะเกิดแก่ธุรกิจก็จะมีมากไปด้วย

- การจำกัดการนำเข้าเพื่อลดดุลการค้าและดุลชำระหนี้ที่ขาดดุล

- ควบคุมราคาสินค้าเพื่อแก้ไขภาวะเงินเฟ้อ

- ลดค่าเงินบาท ซึ่งมีทั้งผลดีและผลเสีย ผลดีก็คือจะทำให้ราคา

สินค้าส่งออกถูกลง สามารถแข่งขันในตลาดโลกได้ ผลเสียก็คือธุรกิจที่ใช้เงินทุนจากต่างประเทศ โดยการกู้ยืมหรือซื้อสินค้าเงินเชื่อ หรือระบบผ่อนชำระจะขาดทุนจากการที่ต้องใช้เงินบาทชำระหนี้สูงขึ้นทันที คือ การขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยน

- เพิ่มภาษีเพื่อช่วยการขาดดุลงบประมาณของรัฐบาล

- พิมพ์ธนบัตรเพิ่ม เพื่อแก้ไขภาวะเงินเฟ้อแต่ทำให้มีเม็ดเงินใช้

หมุนเวียนในตลาดเงินมากขึ้น แต่ถ้ามีจำนวนมากเกินไปก็จะทำให้ราคาของธนบัตรลดต่ำลง ประชาชนจะหันไปสะสมทองคำแทนการลงทุน หรือออมทรัพย์กับธนาคาร

(2) การเปลี่ยนแปลงทางการเมือง ซึ่งในแต่ละรัฐบาลจะมีนโยบายที่แตกต่างกันไป ในบางครั้งการเปลี่ยนรัฐบาลใหม่อาจจะมีการเปลี่ยนแปลง

- แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

- เพิ่มภาษีทั้งทางตรงและทางอ้อม

- การค้ากับประเทศที่มีชายแดนติดกัน เช่น การปิดชายแดน

เป็นต้น

(3) การเปลี่ยนรสนิยมของผู้บริโภค เช่น

- การซื้อสินค้าจากร้านค้าย่อยไปเป็นการซื้อจากห้างสรรพสินค้า

- รสนิยมทางด้านที่อยู่อาศัย จากบ้านจัดสรรนอกเมือง ไปเป็นการอยู่คอนโดมิเนียมในเมือง

- เปลี่ยนรสนิยมในรูปแบบหรือราคาสินค้า

- การเปลี่ยนรสนิยมในการบริโภคอาหาร จากร้านอาหาร/  
ภัตตาคารทั่วไปเป็น Fast Food/ศูนย์อาหาร

(4) การเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยี

- การใช้เครื่องคำนวณเป็นใช้คอมพิวเตอร์
- การใช้รถยนต์บรรทุกเป็นใช้รถยนต์ปิคอัพ
- การใช้รถยนต์ขับเคลื่อนล้อหลังเป็นรถยนต์ขับเคลื่อนล้อหน้า
- ใช้ถุงกระดาษบรรจุของ เป็นใช้ถุงพลาสติก
- การบรรจุขวดแก้วเป็นขวดพลาสติก
- การบุผ้าผนัง-เพดานด้วยกระเบื้องแผ่นเรียบ/ไม้อัด เป็นฉนวน

กันความร้อน

(5) อุบัติภัยหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยไม่คาดคิด ได้แก่

- อัคคีภัย
- อุทกภัย
- วินาศภัย
- ภัยสงคราม
- การสไตรค์
- การจลาจล

1.2.1 สาเหตุที่เกิดจากตัวลูกหนี้ ได้แก่

1) ทำการค้าเกินตัว เป็นการทำการค้าที่เกินกำลังความสามารถในการบริหาร  
และ/หรือกำลังเงินทุนที่มีอยู่ เช่น

(1) ทำโครงการใหญ่เกินไป ซึ่งถ้ามีกำลังเงินทุนไม่เพียงพอที่จะต้อง  
ใช้วิธีกู้ยืม ทำให้อัตราส่วนหนี้สินกับเงินทุนสูง และถ้าไม่มีขีดจำกัดก็จะเกิดปัญหาเกี่ยวกับความสามารถ  
ในการชำระหนี้เงินต้นและดอกเบี้ย

นอกจากนี้ถ้าความสามารถในการบริหารไม่ดีพอ หรือขาดประสิทธิภาพ  
ก็จะทำให้โครงการที่มุ่งหวังไว้เกิดการล่าช้า และยิ่งเงินทุนสำรองไม่เพียงพอหรือหาแหล่งเงินทุนไม่  
ได้โครงการอาจจะต้องหยุดชะงักลงกลางคัน เงินทุนจะต้องจมไปกับโครงการที่ไม่สำเร็จ และอาจมี  
ผลเสียหายด้านการตลาดด้วย

(2) ขยายกำลังการผลิตมากเกินไป ซึ่งส่วนใหญ่มักจะเกิดขึ้นจาก  
การคาดการณ์หรือถึงตลาดผิดพลาด มีการวางแผนขยายตลาดในอัตราที่สูงเกินกำลังความสามารถใน  
การขาย

(3) ลงทุนหลายด้าน ซึ่งมักจะเกิดจากเจ้าของกิจการเป็นนักลงทุนที่กล้าเสี่ยง มีการลงทุนหลายด้าน เมื่อมีความไม่พร้อมจึงเกิดปัญหา เช่น

- ขาดคนที่มีประสิทธิภาพหรือไว้วางใจได้ เพื่อควบคุมธุรกิจที่ขยายการลงทุนออกไป ทำให้การบริหารไม่มีประสิทธิภาพและมีการรั่วไหล เป็นภาระที่บริษัทแม่จะต้องคอยอุ้มชูอยู่ตลอดไป

- เงินทุนหมุนเวียนไม่เพียงพอ ทำให้ผิคนัดเจ้าหนี้ การซื้อวัตถุดิบเพื่อผลิตมีปัญหาติดขัดเนื่องจากผู้ขายขาดความไว้วางใจต้องซื้อด้วยระบบเงินสด

- การกู้เงินมาลงทุนทำให้มีภาระหนี้สินและดอกเบี้ยเกินกำลังความสามารถในการชำระหนี้ บางรายอาจใช้เงินกู้เกือบทั้งหมดมาซื้อกิจการอื่น

- ปัญหาของบริษัทในกลุ่มอาจจะมีผลกระทบกระเทือนไปทั้งกลุ่ม

- การไม่มีความชำนาญเพียงพอในธุรกิจ หรือโครงการใหม่ มีความเสี่ยงสูง

2) มีการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารระดับสูง/ผู้ถือหุ้น ซึ่งอาจเป็นกรณีการลาออกหรือเสียชีวิต โดยถ้าเป็นการบริหารในระบบรวบอำนาจ (Centralize) ก็จะมีผลกระทบกระเทือนมาก การได้ผู้บริหารคนใหม่เข้ามาอาจจะมีความสามารถไม่เพียงพอหรือไม่เป็นที่ยอมรับของเจ้าหนี้ ปัญหาการเร่งรัดหนี้สินหรือจำกัดวงเงินสินเชื่อ (Credit Limit) จะเกิดขึ้นความคล่องตัวของธุรกิจจะเสียไปทันที

ในกรณีการเปลี่ยนแปลงผู้ถือหุ้นชุดใหม่ ซึ่งอาจเป็นกลุ่มที่ไม่เคยบริหารธุรกิจนั้นมาก่อนหรือไม่มีเครดิต หรือมีชื่อเสียงเหมือนชุดเก่า เจ้าหนี้อาจจะงดการให้สินเชื่อหรือเรียกเงินคืนหรือจำกัดวงเงินสินเชื่อ (Credit Limit)

3) เกิดการเปลี่ยนแปลงในพฤติกรรมของผู้บริหารระดับสูง เช่น

(1) มีปัญหาทางด้านสุขภาพ ทำให้ไม่สามารถบริหารงานได้เหมือนเดิม

(2) มีปัญหาทางด้านความประพฤติส่วนตัว ได้แก่ การเป็นนักเที่ยวเล่นการพนัน

(3) ขัดแย้งกับผู้ถือหุ้น ญาติพี่น้อง หรือผู้สนับสนุนทางการเงิน

4) ผู้บริหารทุจริต ได้แก่ การเบียดบังทรัพย์สินของบริษัท นำผลประโยชน์ของบริษัทไปใช้หมุนเวียนในทางส่วนตัวหรือธุรกิจของตัวเอง การยกยอกและการทุจริต เป็นต้น

5) อื่นๆ ได้แก่ ปัญหาด้านการตลาด ปัญหาด้านการผลิต ปัญหาทางด้านพนักงานขาย

### 1.3.1 สาเหตุจากสถาบันการเงินบกร่อง

1) เจ้าหน้าที่อำนวยการสินเชื่อหรือเจ้าหน้าที่ตรวจสอบทานสินเชื่อไม่มีคุณสมบัติเพียงพอ ได้แก่

- (1) ความรู้ด้านการวิเคราะห์สินเชื่อ/พิจารณาสินเชื่อ
- (2) ขาดประสบการณ์
- (3) ไม่รอบคอบ
- (4) ไม่ซื่อสัตย์

2) สถาบันการเงินขาดระบบการควบคุมและติดตามงานที่ดี ได้แก่

(1) เจ้าหน้าที่ขาดความสามารถและความชำนาญในการตรวจสอบควบคุมและติดตามเอกสารต่าง ๆ เช่น สัญญากู้ สัญญาค้ำประกัน สัญญาจำนอง จำน่า ฯลฯ เพื่อให้มีผลบังคับได้โดยสมบูรณ์ทางกฎหมาย

(2) เจ้าหน้าที่ปล่อยปละละเลยไม่มีการติดตามความเคลื่อนไหวของลูกหนี้เป็นระยะ ๆ ตามความจำเป็น หรือตามคุณค่าทางเครดิต (Credit Worthiness) ที่ประเมินไว้

3) ผู้บริหารสินเชื่ออาศัยการรู้จักหรือความสัมพันธ์ในทางส่วนตัว โดยไม่มีการประเมินคุณค่าทางเครดิต (Credit Worthiness) หรือศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการ เช่น

- (1) ให้สินเชื่อแก่ญาติพี่น้อง หรือบริษัทในเครือ
- (2) ให้สินเชื่อแก่เพื่อนสนิท
- (3) ให้สินเชื่อแก่บุคคลที่นับถือ หรือมีอิทธิพล

1.2 การค้างชำระหนี้ของลูกหนี้เป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงได้ยากในการดำเนินงานของธนาคาร เนื่องจากการอำนวยการสินเชื่อแก่ลูกค้าที่มาขอสินเชื่อ แม้ว่าจะได้มีการตรวจสอบคุณสมบัติของผู้ขอกู้แล้วก็ตาม แต่ยังมีปัจจัยที่ส่งผลให้ลูกหนี้ไม่สามารถชำระหนี้คืนได้ตามกำหนดที่ระบุไว้ในสัญญา ธนาคารเองก็มีระบบตรวจสอบ ติดตามหนี้ภายหลังจากที่ได้ให้กู้แล้ว ซึ่งต้องหาวิธีการหรือมาตรการในการควบคุมหนี้ค้างชำระ ให้อยู่ในระดับที่ไม่เกินเป้าหมายที่กำหนด ซึ่งสาเหตุในการเกิดปัญหาหนี้ค้างชำระพอจะสรุปได้ดังนี้ (ชนินทร์ พิทยาวิวิธ, 2534 อ้างถึงใน กนิษฐา จอมวิญาน์, 2546 : 9-11)

1.2.1 สาเหตุจากปัจจัยภายนอก ได้แก่ ปัจจัยที่ไม่สามารถควบคุมได้ หากปัจจัยดังกล่าวเปลี่ยนแปลง ย่อมส่งผลกระทบต่อตัวลูกหนี้ได้ ได้แก่

1) ภาวะเศรษฐกิจ เป็นปัญหาสำคัญของการประกอบธุรกิจ หากภาวะเศรษฐกิจดี ย่อมส่งผลให้การประกอบธุรกิจมีการขยายตัว และเจริญรุ่งเรือง หากสภาวะเศรษฐกิจตกต่ำหรือซบเซาย่อมส่งผลให้เกิดการชะลอตัวทางธุรกิจและการจ้างงานน้อยลง รายได้ของบุคคลลดลงตาม ซึ่งในบางธุรกิจอาจจะประสบปัญหารุนแรงถึงขั้นล้มละลาย

2) นโยบายของรัฐบาล การดำเนินธุรกิจย่อมต้องเป็นไปตามขอบเขตแห่ง กฎหมาย ธุรกิจบางชนิด รัฐบาลอาจเห็นว่ามีความจำเป็นต่อการครองชีพของประชาชนก็อาจจะกำหนดให้มีการควบคุมราคา เช่น ปูนซีเมนต์ น้ำตาล เป็นต้น การกระทำเช่นนี้ย่อมเป็นผลดีต่อผู้บริโภค แต่ถ้ามีปัจจัยอื่นเปลี่ยนแปลง รัฐบาลต้องปรับนโยบายให้เหมาะสม เช่น ถ้าต้นทุนของสินค้าที่ถูกควบคุมราคาสูง ก็ต้องขยับราคาควบคุมให้สูงขึ้นบ้าง ถ้าผู้ประกอบการไม่มีกำไร อาจทำให้ไม่มีกำลังใจจะขยายการผลิต เพื่อผลิตสินค้าเพิ่มขึ้นไว้รับความต้องการที่จะสูงขึ้นในอนาคต ในด้านภาษีอากร ถ้ามีการปรับปรุงระบบภาษีอากรให้ทันต่อสภาวะการณ์ ก็จะเป็นการช่วยเหลือธุรกิจ เช่น การตั้งกำแพงภาษีเพื่อช่วยเหลืออุตสาหกรรมภายในประเทศ นโยบายมาตรการทางการเงินที่ช่วยเหลือผู้ประกอบการ ความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง เป็นต้น

3) ค่านิยมและเทคโนโลยีการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยทั้งสองแม้ว่าคุณเป็น เรื่องเล็กน้อย แต่ก็อาจจะทำให้ธุรกิจบางประเภทเกิดปัญหาขึ้นได้ โดยเฉพาะธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับแฟชั่น เมื่อผู้บริโภคมีค่านิยมที่เปลี่ยนไป หรือทางด้านเทคโนโลยี เช่น อุตสาหกรรมประเภทเครื่องใช้ไฟฟ้า ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาในราคาที่ถูกลงและคุณภาพที่ดีขึ้น

4) ภัยธรรมชาติ หรือ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยไม่คาดคิด เช่น ไฟไหม้ ภัยจากน้ำท่วม ผลผลิตได้รับความเสียหายจากภัยธรรมชาติ อุบัติเหตุ

1.2.2 สาเหตุจากปัจจัยภายใน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นปัจจัยที่เกิดขึ้นภายในธนาคารที่ เป็นผู้ปล่อยสินเชื่อเอง และสามารถควบคุมการเปลี่ยนแปลงได้ ได้แก่

1) การเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ย อาจทำให้ผู้กู้รับภาระดอกเบี้ยที่ เปลี่ยนไปด้วย หากอัตราดอกเบี้ยสูงขึ้น ภาระดอกเบี้ยก็จะเพิ่มขึ้น ผู้กู้ต้องใช้เวลามากกว่าเดิมในการชำระหนี้ให้หมดไป ความเสี่ยงต่อการค้างชำระยิ่งสูงขึ้น

2) การประเมินราคาหลักทรัพย์ที่ไม่เหมาะสม เช่น การประเมินราคา หลักประกันที่สูงเกินไป หลักทรัพย์ค้ำประกันไม่มีสภาพคล่อง ทำให้ผู้กู้ได้รับการอนุมัติวงเงินที่ หลักทรัพย์ค้ำประกันไม่คุ้มกับมูลหนี้ เกินความจำเป็น หรือเกินความสามารถในการชำระหนี้ ทำให้ ผู้กู้ไม่คำนึงถึงการสูญเสียหลักทรัพย์ที่ค้ำประกันไว้

3) ระบบการติดตามและควบคุมหนี้ของธนาคาร ไม่มีประสิทธิภาพ

4) การอำนวยความสะดวกของธนาคารที่ไม่มีการกลั่นกรองที่ดี เช่น เจ้าหน้าที่ ขาดประสบการณ์ การดำเนินงานที่เน้นปริมาณมากกว่าคุณภาพ

5) การเปลี่ยนแปลงผู้บริหาร เป็นผลทำให้การดำเนินงานของธุรกิจ ชะงักงัน การตัดสินใจดำเนินงานต่างๆ ไม่รวดเร็ว



6) การทุจริตของผู้บริหารกิจการ คิดถึงผลประโยชน์ส่วนตนมากกว่าส่วนรวม สภาพธุรกิจที่แท้จริงไม่เปิดเผยจึงยากต่อการแก้ไขเปลี่ยนแปลงได้ทันกับเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นได้ในอนาคต

### 1.2.3 สาเหตุที่เกิดจากตัวลูกหนี้ ได้แก่

- 1) การที่ลูกหนี้นำเงินกู้ไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ของการกู้ยืม เช่น การนำไปแก่งำไรในธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ เมื่อภาวะเศรษฐกิจเปลี่ยนแปลง ผลประโยชน์หรือกำไรที่ผู้กู้เก็งไว้ ก็เปลี่ยนแปลงตามไปด้วย
- 2) การย้ายถิ่นที่อยู่ การเปลี่ยนงาน การถูกเลิกจ้างงาน ทำให้ไม่สามารถรับภาระหนี้ที่มีอยู่ได้
- 3) ลูกหนี้ถึงแก่กรรมหรือเจ็บป่วยเรื้อรัง ทูพพลภาพ สภาพครอบครัวหย่าร้างทำให้ภาระการใช้จ่ายในการดำรงชีวิตเปลี่ยนแปลงได้
- 4) ลูกหนี้ใช้จ่ายฟุ่มเฟือย มีหนี้สินภายนอกมาก
- 5) ลูกหนี้ทำการค้าเกินตัว หรือหวังผลเลิศในธุรกิจมากเกินไป ภาระเงินงวดที่คาดไว้อาจเกินความสามารถในการชำระหนี้ได้
- 6) ลูกหนี้เจตนาบิดพลิ้วไม่ยอมชำระหนี้ หรือนำเงินไปชำระหนี้ภายนอกก่อนนำเงินไปชำระคืนแก่ธนาคาร

1.3 แนวคิดหลักหนี้ที่มีปัญหา และหนี้ค้างชำระสามารถสรุปสาเหตุของการเกิดซึ่งมาจาก 2 ปัจจัยใหญ่ ๆ คือ ปัจจัยภายนอก และปัจจัยภายใน (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช, 2528 อ้างถึงใน นงนุช กะดีแดง, 2541 : 10-11)

ปัจจัยภายนอก คือ ปัจจัยที่ลูกหนี้ไม่สามารถควบคุมได้ หากเกิดการเปลี่ยนแปลงในปัจจัยดังกล่าวจะส่งผลกระทบต่อภาระหนี้ของลูกหนี้ ปัจจัยภายนอกประกอบด้วยภาวะเศรษฐกิจ การเปลี่ยนแปลงนโยบายของรัฐบาล และการเกิดอุบัติเหตุ โดยที่ถ้าภาวะเศรษฐกิจรุ่งเรืองจะส่งผลให้การประกอบธุรกิจขยายตัวหรือรุ่งเรืองตามภาวะเศรษฐกิจ แต่ถ้าภาวะเศรษฐกิจซบเซาจะทำให้เกิดการชะลอตัวของการลงทุน หรือธุรกิจประสบปัญหาทางด้านการตลาดและการเงินขึ้นได้จนถึงขั้นล้มละลาย ส่วนการเปลี่ยนแปลงนโยบายของรัฐบาลทางด้านการควบคุมสินเชื่อ และนโยบายภาษี หรือการเกิดอุบัติเหตุจะส่งผลกระทบต่อทั้งทางด้านบวกหรือลบต่อธุรกิจได้ นอกจากนี้ยังมีปัจจัยที่เกิดจากธนาคารในฐานะเจ้าหนี้ ได้แก่ ปัจจัยที่เกิดจากการเพิ่มขึ้นของดอกเบี้ย การประเมินราคาหลักทรัพย์ที่ไม่เหมาะสม คุณสมบัติของพนักงานสินเชื่อ ระบบการติดตามและควบคุมหนี้ของธนาคาร การปล่อยสินเชื่อโดยไม่มีการกลั่นกรองที่ดี ความสัมพันธ์ส่วนตัวระหว่างลูกค้าและผู้จัดการ เงื่อนไขการชำระหนี้ ตลอดจนความรับผิดชอบของพนักงานที่มีต่อลูกค้า

สำหรับปัจจัยภายใน คือ ปัจจัยที่เกิดจากตัวลูกหนี้เอง ได้แก่ การที่ลูกค้าใช้เงินผิดวัตถุประสงค์ของการกู้ยืมเงิน การใช้จ่ายฟุ่มเฟือย การทำการค้าเกินตัว การเจ็บป่วย การได้รับอุบัติเหตุ มีการใช้จ่ายฉุกเฉินเกิดขึ้นในครอบครัว ค่ารักษาพยาบาล ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการศึกษาบุตร มีหนี้สินเกินตัว ถูกดำเนินคดี หรือรวมหนี้ไว้แล้วชำระหนี้ทีเดียวโดยยอมเสียดอกเบี้ยปรับ

1.4 ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรในปี พ.ศ. 2547 ได้สรุปปัจจัยที่ทำให้เกิดหนี้ค้างชำระหนี้ (ดาว เอี้ยวถึง, 2548 : 27-29) ดังนี้

#### 1.4.1 มูลเหตุปัจจัยจากตัวลูกค้าผู้กู้

- 1) ลูกค้าตาย
- 2) ลูกค้าวิกลจริต พุพพลภาพ หรือป่วยเรื้อรังจนเป็นอุปสรรคต่อการประกอบอาชีพ
- 3) ลูกค้าเลิกประกอบอาชีพ
- 4) ลูกค้าไปเสียจากภูมิลำเนาหรือย้ายถิ่นที่อยู่
- 5) ลูกค้าบวชแล้วไม่สึก
- 6) ลูกค้าต้องโทษจำคุก
- 7) ลูกค้ามีหนี้สินภายนอก
- 8) ลูกค้าถูกศาลสั่งยึดทรัพย์ขายทอดตลาด หรือมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด หรือศาลพิพากษาให้เป็นบุคคลล้มละลาย
- 9) ลูกค้าโอนทรัพย์สินให้ผู้อื่น เช่น ที่ดิน บ้านเรือนอยู่อาศัย เครื่องจักรกล และเครื่องมือที่ใช้ในการประกอบอาชีพ เป็นต้น
- 10) ลูกค้าให้ผู้อื่นกู้ยืมเงิน
- 11) ลูกค้าไม่ได้ใช้เงินกู้ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ หรือใช้เงินกู้ผิดวัตถุประสงค์
- 12) ลูกค้ามีพฤติกรรมไม่ดีชอบเล่นการพนัน ดิถยาเสพติด เป็นต้น
- 13) ลูกค้ามีเจตนาบิดพลิ้วไม่ยอมชำระหนี้ โดยไม่มีเหตุผลสมควร เช่น เห็นลูกค้าอื่นไม่ชำระหนี้ก็ไม่ชำระบ้าง เป็นต้น
- 14) ลูกค้ามีค่าใช้จ่ายฉุกเฉินเกิดขึ้นในครอบครัว เช่น ต้องใช้จ่ายเงินในการรักษาพยาบาล
- 15) ลูกค้าไม่พอใจพนักงานธนาคาร
- 16) ลูกค้าขายผลิตผลที่จำหน่ายแล้วมีเงินเหลือไม่เพียงพอชำระหนี้เงินกู้
- 17) ลูกค้าต้องเก็บผลิตผลที่จำหน่ายไว้เพื่อบริโภค หรือทำพันธุ์ เนื่องจากการผลิตใหม่เสียหาย

#### 1.4.2 มูลเหตุจากปัจจัยภายนอก

- 1) กรณีสาเหตุเกิดหลังจากกู้เงินแล้วไม่สามารถประกอบอาชีพได้ เนื่องจาก
  - (1) ถูกทางราชการเวนคืนที่ดิน
  - (2) เจ้าของที่ดินไม่ให้เช่าที่ดิน
- 2) กรณีผลผลิตหรือกระบวนการผลิตได้รับความเสียหายจากภัยธรรมชาติ

หรือภัยพิบัติ คือ

- (1) ฝนแล้ง
- (2) น้ำท่วม
- (3) ลมพายุหรือवादภัย
- (4) ศัตรูพืชหรือสัตว์รบกวน
- (5) เกิดโรคระบาด
- (6) ถูกไฟไหม้
- (7) ถูกโจรกรรมหรือถูกลักขโมย
- (8) ถูกคลื่นแก๊สทำลายผลผลิต
- (9) “ฝนซุก” หมายถึง ฝนตกชุกจนเป็นเหตุให้ลูกค้าไม่สามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตหรือประกอบอาชีพได้ เช่น มีฝนตกชุกทำให้ไม่สามารถกรีดยางพาราได้ จึงไม่มีรายได้ชำระหนี้เงินกู้แก่ธนาคาร

เกี่ยวผลผลิตหรือประกอบอาชีพได้ เช่น มีฝนตกชุกทำให้ไม่สามารถกรีดยางพาราได้ จึงไม่มีรายได้ชำระหนี้เงินกู้แก่ธนาคาร

- 3) กรณีขายผลผลิต สินค้า หรือบริการไม่ได้ หรือขายได้น้อย เนื่องจาก
  - (1) ไม่สามารถขนส่งไปขายได้
  - (2) ไม่มีผู้รับซื้อ (รวมถึงการซื้อบริการ)
  - (3) ราคาตกต่ำ
- 4) กรณีทรัพย์สินได้รับความเสียหาย เนื่องจาก
  - (1) ถูกไฟไหม้
  - (2) ถูกโจรปล้น หรือ ถูกลักขโมย
- 5) กรณีเกิดภัยสงคราม

#### 1.4.3 มูลเหตุจากพนักงานธนาคาร

- 1) พนักงานธนาคารทุจริตโดยไม่อยู่ในความรับผิดชอบของธนาคาร
- 2) พนักงานธนาคารเบียดเบียนลูกค้า หรือกั๊กเงินของลูกค้า
- 3) พนักงานธนาคารประพฤติตนไม่เหมาะสม เช่น ใช้อำนาจไม่สุภาพ เป็นต้น
- 4) ลูกค้าไม่ได้รับความสะดวกในการชำระหนี้เงินกู้

#### 1.4.4 มูลเหตุหนี้เงินกู้ค้างชำระของโครงการสินเชื่อเพื่อไปทำงานต่างประเทศ

- 1) ก่อนเดินทาง “กู้เงินแล้วบริษัทเลื่อนเวลาเดินทางเกิน 3 เดือน”
- 2) ก่อนเดินทาง “ลูกค้าไม่สามารถเดินทางได้” เนื่องจากบริษัทยกเลิกสัญญา และอยู่ระหว่างการขอชดเชยคืนเงินจากบริษัทจัดหางาน
- 3) เดินทางไปต่างประเทศแล้ว “ส่งเงินยังไม่ถึงประเทศไทย” แต่เกินกำหนดระยะเวลา 3 เดือน
- 4) เดินทางไปต่างประเทศแล้ว “ลูกค้าป่วยไม่สามารถทำงานได้” และถูกส่งตัวกลับประเทศไทย
- 5) เดินทางไปต่างประเทศแล้ว “ลูกค้าถูกส่งตัวกลับ” เนื่องจากเกิดปัญหาทางการเมืองหรือการประท้วงนัดหยุดงาน หรือการสู้รบ
- 6) เดินทางไปต่างประเทศแล้ว “บริษัทไม่ปฏิบัติตามสัญญา” ทำให้ลูกค้าไม่ได้รับเงินคืนครบตามสัญญา และอยู่ระหว่างลูกค้าร้องขอเงินคืนจากบริษัทในต่างประเทศ (ขอแบ่งเบาภาระเนื่องจากไม่ได้รับเงินคืน)
- 7) เดินทางไปต่างประเทศแล้ว “บริษัทในต่างประเทศเลิกกิจการ” เนื่องจากประสบปัญหาขาดทุน

สรุปได้ว่า การอนุมัติสินเชื่อของธนาคาร แม้ว่าจะได้มีการตรวจสอบคุณสมบัติของผู้ขอ กู้ยืมอย่างรอบคอบแล้ว แต่ก็ยังเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงได้ยากเกี่ยวกับปัญหาหนี้ค้างชำระของลูกค้า เพราะมีปัจจัยหลายประการที่มีผลทำให้ลูกหนี้ไม่สามารถชำระหนี้คืนได้ตามกำหนดที่ระบุไว้ในสัญญา ซึ่งปัจจัยที่มีผลทำให้เกิดหนี้ค้างชำระของลูกค้า จะประกอบไปด้วย ปัจจัยภายนอกธนาคาร ปัจจัยภายในธนาคาร และปัจจัยที่เกิดจากตัวลูกหนี้ ดังนั้นธนาคารต้องมีระบบที่ใช้ในการตรวจสอบข้อมูลของลูกค้า มีระบบการติดตามหนี้ที่มีมาตรฐานและสะดวกต่อการใช้งาน พร้อมทั้งต้องมีวิธีการหรือมาตรการในการควบคุมหนี้ค้างชำระ

## 2. แนวคิดด้านการวิเคราะห์เครดิต

การวิเคราะห์เครดิตเป็นวิธีการที่ธนาคารและสถาบันการเงินทั่วไปใช้ในการวิเคราะห์ฐานะทางการเงินของลูกค้าในด้านต่าง ๆ เช่น สภาพคล่อง ความสามารถในการหารายได้ และการชำระหนี้ ความมั่นคงทางการเงิน ความสามารถในการดำเนินกิจการ เป็นต้น เพื่อที่จะใช้เป็นข้อมูลในการประกอบการตัดสินใจว่าจะให้เครดิตสินเชื่อหรือจะขยายสินเชื่อให้ได้หรือไม่ หลักเกณฑ์ การวิเคราะห์เครดิตที่ใช้กันทั่วไป จะใช้หลักนโยบาย 6 Cs ซึ่งธนาคารพาณิชย์ ได้อธิบายถึงเรื่องนโยบาย 6 Cs ประกอบด้วยลักษณะต่างๆ ดังนี้ (วาสนา สิงหโกวินท์, 2527 อ้างถึงใน พิเชต ศรีสืบ, 2547 : 8-9)

2.1 คุณสมบัตินี้ของตัวลูกค้าผู้ขอสินเชื่อ (Characteristic) เป็นคุณลักษณะด้านอุปนิสัยใจคอและพฤติกรรมว่าจะมีความรับผิดชอบและความเต็มใจในการชำระหนี้มากน้อยเพียงใด

ดูจากประวัติส่วนตัวทางด้านสังคม ความซื่อสัตย์ อายุ นิติภาวะ หรือคุณสมบัติเฉพาะด้าน หน้าที่การงาน ความสามารถความชำนาญประสบการณ์

2.2 ความสามารถในการชำระคืน (Capacity) เป็นการวิเคราะห์ถึงสมรรถภาพในการหารายได้ ค่าจ้าง เงินเดือน กำไรจากการดำเนินงาน แผนการบริหาร แผนการชำระคืน พิจารณาจากงบการเงินของกิจการ ทั้งงบดุล งบกำไรขาดทุน งบกระแสเงินสด

2.3 ทุนของกิจการ (Capital) เป็นการวิเคราะห์ถึงฐานะทางการเงินได้แก่ สินทรัพย์ หนี้สินและทุน ว่าเป็นอย่างไร สัดส่วนการลงทุนระหว่างเจ้าของกิจการกับสัดส่วนการขอสินเชื่อของธนาคารเหมาะสมหรือไม่เพียงใด

2.4 สภาพแวดล้อมทั่วไป (Condition) เช่น ภาวะเศรษฐกิจ นโยบายของรัฐบาล การเมือง กฎหมาย ระบบภาษี ดินฟ้าอากาศ ปัญหาวัตถุดิบ ปัญหาแรงงาน การเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยี

2.5 หลักประกันหรือหลักทรัพย์ที่ใช้ค้ำประกัน (Collateral) ได้แก่ ที่ดินอาคาร โรงเรือน สิทธิการเช่า พันธบัตร หุ้น หรือบุคคล

2.6 พิจารณาการควบคุมถึงการดำเนินงาน (Control) เป็นการพิจารณาถึงการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพของผู้กู้ไม่ว่า ผู้กู้ทุกคนจะมีระบบการเงิน และการบริหารงานภายในดี เช่น บริหารแบบครอบครัว ซึ่งอาจจะใช้ได้ดีในธุรกิจหนึ่ง แต่อีกธุรกิจหนึ่งอาจจะไม่ดีเท่าที่ควรก็ได้ ซึ่งอาจก่อให้เกิดปัญหาทางการเงินแก่ผู้ให้กู้ได้

### 3. แนวคิดด้านการจัดชั้นหนี้

แนวคิดด้านการจัดชั้นหนี้และการติดตามหนี้ มีหลักเกณฑ์ ดังนี้ (พิทยา วัฒนนะ, 2543 : 18-19) คือ

3.1 การจัดชั้นหนี้ที่มีปัญหา มีวิธีการจัดชั้น (Graduation Appeals) โดยอาศัยการประเมินสินเชื่อ (Credit Appraisal) จัดกลุ่มลูกหนี้ออกเป็นประเภทต่างๆ ได้แก่

3.1.1	หนี้ปกติ	ค้างชำระไม่เกิน	1	เดือน
3.1.2	หนี้ที่กล่าวถึงเป็นพิเศษ	ค้างชำระ	1-3	เดือน
6.1.3	หนี้จัดชั้นต่ำกว่ามาตรฐาน	ค้างชำระ	3-6	เดือน
3.1.4	หนี้สงสัยจะสูญ	ค้างชำระ	6-12	เดือน
3.1.5	หนี้สูญ	ค้างชำระเกิน	12	เดือน

เมื่อจัดประเภทได้แล้วก็นำไปจัดลำดับความสำคัญของแต่ละกลุ่ม ว่าควรจะติดตามด้วยวิธีใด หรือมีความถี่ในการทวงถามมากน้อยเพียงใด

3.2 การกำหนดเวลา (Time the System) คือการกำหนดหลักการไว้ว่าลูกหนี้ประเภทใดกลุ่มใด จะต้องมีการเรียกเก็บหนี้หรือทวงถามกันภายในระยะเวลาอย่างไร ซึ่งหนี้บางประเภทระยะเวลาการบอกกล่าวหลังทวงถามจะมีผลในทางรูปคดี เมื่อมีการฟ้องร้องกันด้วย

การจัดชั้นลูกหนี้ (Credit Rating) (ชนินทร์ พิทยาวิวิธ, 2550 : 478) จัดอยู่ในระบบควบคุมและป้องกันการเสี่ยงภัยในเงินลงทุนของสถาบันการเงินอย่างหนึ่ง เพื่อช่วยให้การบริหารสินเชื่อเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยสถาบันการเงินจะมีการจัดชั้นหนี้ นับตั้งแต่เริ่มมีการอนุมัติสินเชื่อให้ไป และจะมีการทบทวนจัดชั้นลูกหนี้ให้อยู่ในระดับที่ถูกต้องอยู่ตลอดเวลา การจัดชั้นลูกหนี้จะช่วยให้อาจารย์สามารถกำหนดขอบเขตในการตรวจสอบทานสินเชื่อได้เป็นอย่างดี ลูกหนี้ในแต่ละชั้นจะบอกถึงคุณค่าทางเครดิต (Credit Worthiness) และวิธีการที่ควรที่จะดำเนินการปฏิบัติต่อลูกหนี้ชั้นนั้นๆ กล่าวคือ ลูกหนี้ที่จัดชั้นอยู่ในระดับดีมาก สถาบันการเงินอาจจะกำหนดระยะเวลาการตรวจสอบทานสินเชื่อให้น้อยครั้งลง เช่น ปีละครั้ง แต่ถ้าเป็นลูกหนี้ที่มีฐานะการเงินไม่น่าไว้วางใจจัดชั้นอยู่ในระดับต่ำกว่ามาตรฐาน สถาบันการเงินก็จำเป็นต้องมีการตรวจสอบทานสินเชื่อถี่ขึ้นเช่นปีละ 2 ครั้ง หรือ 3 ครั้ง เป็นต้น

ปัจจัยที่สถาบันการเงินจะนำมาพิจารณาจัดชั้นลูกหนี้สินเชื่อธุรกิจ (Business Credit) มีอยู่ 2 ประการ คือ ความมั่นคงทางการเงิน (Financial Strength) และการประเมินค่าสินเชื่อ (Credit Appraisal) เกณฑ์การจัดชั้นลูกหนี้ของธนาคารแห่งประเทศไทย

นอกจากนี้ธนาคารแห่งประเทศไทยยังมีเกณฑ์ในการจัดชั้นหนี้มีปัญหาแยกเป็น 3 ประเภท (ชนินทร์ พิทยาวิวิธ, 2550 : 480) คือ

1. หนี้สูญ หมายถึง หนี้ในส่วนที่สถาบันการเงินไม่อาจเรียกเงินคืนได้ ประกอบด้วยหนี้ซึ่งได้มีการปฏิบัติไปโดยสมควรเพื่อให้ได้รับชำระหนี้ เช่น การดำเนินคดีถึงที่สุดแต่ไม่มีทางที่จะได้รับชำระหนี้แล้วหนี้ซึ่งตามพฤติการณ์ไม่อาจเรียกให้ลูกหนี้ชำระหนี้ได้ หรือหมดสิทธิฟ้องร้อง หรือเรียกร้องแล้ว หรือหนี้ที่ขาดหลักฐานจะฟ้องร้องเรียกทรัพย์สินจากลูกหนี้ได้ เช่น

1.1 หนี้ขาดอายุความ

1.2 หนี้ที่ลูกหนี้ล้มละลายและได้มีการแบ่งเฉลี่ยทรัพย์สินครั้งสุดท้ายแล้ว

1.3 ลูกหนี้ที่ถึงแก่กรรมแล้ว และไม่มีมรดกที่จะบังคับชำระหนี้

1.4 ลูกหนี้ที่ประนีประนอมตกลงชำระให้บางส่วน ส่วนที่เหลือไม่มีทางบังคับให้ชำระได้ หรือหนี้ที่ได้มีการโอนทรัพย์สินมาชำระแล้ว แต่ราคาของทรัพย์สินไม่คุ้ม

1.5 ลูกหนี้ที่เลิกกิจการหรือชำระบัญชีแล้ว แต่ไม่มีทรัพย์สินจะชำระหนี้ได้

2. หนี้สงสัยจะสูญ หมายถึง หนี้ที่ไม่มีหลักประกัน หรือมีหลักประกันแต่ไม่คุ้มหนี้ หรือมีบุคคลค้ำประกันที่มีฐานะการเงินอ่อนแอ และค้างชำระดอกเบี้ยนานเกิน 1 ปี และมีกรณีแวดล้อมแสดงให้เห็นโดยชัดแจ้งว่าจะเรียกเก็บหนี้ส่วนใหญ่ไม่ได้ในที่สุด ซึ่งสถาบันการเงินจะต้องตั้งสำรองเพื่อหนี้

สงฆ์จะสูญไ้ทุกปี ตามอัตราความเสี่ยงที่คาดว่าจะไม่ได้รับชำระหนี้ เช่น ร้อยละ 20 หรือร้อยละ 30 ฯลฯ ของหนี้ที่สงฆ์จะสูญ โดยหนี้สงฆ์จะสูญดังกล่าวจะมีลักษณะ ดังนี้

- 2.1 หนี้ที่สถาบันการเงินติดต่อกับลูกหนี้กับลูกหนี้ไม่ได้ หรือตามตัวลูกหนี้ไม่พบ
  - 2.2 หนี้ที่ลูกหนี้มีความสามารถในการชำระหนี้อ่อน มีการขอประนอมหนี้หรือผิดชำระหนี้ แต่ผิคนัดไม่ชำระตามกำหนด
  - 2.3 หนี้ที่มีหลักประกันไม่คุ้มหนี้ และถึงกำหนดชำระแล้ว หรือหนี้ที่หลักประกันที่วางไว้ต่อสถาบันการเงินไม่สมบูรณ์ตามกฎหมาย หรือลูกหนี้ที่ดำเนินธุรกิจขาดทุนมาเป็นเวลาหลายปี ติดต่อกัน หรือเลิกกิจการแล้ว หรืออยู่ในระหว่างการชำระบัญชี และคาดได้แน่นอนว่าจะไม่สามารถชำระหนี้ให้บริษัทได้ครบถ้วน
  - 2.4 หนี้ที่ถึงกำหนดชำระแล้ว และมีกรณีแวดล้อมแสดงให้เชื่อว่า จะต้องดำเนินคดีหรือกำลังดำเนินคดีบังคับชำระหนี้
  - 2.5 หนี้ที่ศาลสั่งให้ลูกหนี้เป็นบุคคลล้มละลาย และสถาบันการเงินได้ยื่นขอรับชำระหนี้ไว้แล้วและคาดว่าส่วนแบ่งที่ได้รับจากการเฉลี่ยหนี้จะไม่เพียงพอกับหนี้ค้างชำระ
3. หนี้ต่ำกว่ามาตรฐาน ได้แก่ หนี้ที่แม้จะไม่เข้าข่ายหนี้สงฆ์จะสูญในขณะนั้น แต่ก็พิจารณาได้ว่าเป็นหนี้ที่มีความเสี่ยง ลูกหนี้ไม่อาจชำระหนี้ได้ทันที เช่น
- 3.1 หนี้ที่ถึงกำหนดการชำระแล้ว ไม่มีหรือมีหลักประกันไม่คุ้มหนี้ และลูกหนี้ไม่สามารถชำระหนี้ได้ เนื่องจากมีปัญหาขัดข้องทางการเงิน
  - 3.2 ฐานะการเงินและความสามารถในการชำระหนี้ของลูกหนี้ยังไม่อาจให้ความมั่นใจต่อสถาบันการเงินได้ว่าจะเรียกให้ชำระหนี้ได้โดยไม่ต้องใช้เวลานาน หรือไม่เพิ่มความเสี่ยงภัยจนถึงกับต้องดำเนินคดีในที่สุด

#### 4. การติดตามหนี้

โดยปกติสถาบันการเงินจะมีวิธีการทวงหนี้อยู่ 6 วิธีด้วยกัน (ชนินทร์ พิทยาวิธิ, 2550 : 511-513)

4.1 การส่งเอกสารทางบัญชี ได้แก่ การส่ง Statement และ/หรือ Debit Note เพื่อเป็นการแจ้งยอดหนี้ และเตือนให้ลูกหนี้ทราบ

การทวงหนี้โดยวิธีนี้อาจจะไม่ได้ผลนัก คือ ลูกหนี้อาจจะไม่ให้ความสนใจเท่าที่ควร และไม่กระตือรือร้นที่จะชำระหนี้ แต่ถ้าเป็นลูกหนี้ที่มีความตั้งใจชำระหนี้ที่ดี ก็จะทำให้ลูกหนี้ไม่รู้สึกเสียเกียรติ สัมพันธภาพระหว่างสถาบันการเงินกับลูกหนี้จะไม่เสีย และได้รับชำระหนี้ตรงตามกำหนด

4.2 การสื่อสารทางโทรศัพท์ เป็นการติดต่อที่สะดวกและรวดเร็วที่สุด เสียค่าใช้จ่ายน้อยและสามารถเจรจาทำความเข้าใจกันได้ดี นอกจากนี้ยังสามารถวัดความสามารถในการชำระหนี้

ของลูกหนี้ได้ด้วย เช่น จากการที่ลูกหนี้เคยรับโทรศัพท์พูดคุยด้วยดี เปลี่ยนเป็นการไม่ยอมรับโทรศัพท์ก็จะเครื่องชี้ว่าลูกหนี้อาจจะเริ่มมีปัญหา ซึ่งสถาบันการเงินจะต้องรีบประเมินค่าสินเชื่อ (Credit Appraisal) ของลูกหนี้ใหม่โดยเร็ว เพื่อทราบปัญหาให้แน่ชัด และหาทางแก้ไขต่อไป

4.3 การใช้หนังสือ ซึ่งอาจจะเป็นลักษณะจดหมายส่วนตัวหรือหนังสือเป็นทางการลงนามโดยผู้มีอำนาจลงนามของสถาบันการเงิน หรือนายความผู้รับมอบอำนาจ แล้วแต่ประเภทของลูกหนี้ โดยหนังสือทวงหนี้ที่ดีควรมีลักษณะดังต่อไปนี้

4.3.1 พิมพ์หรือเขียนให้ชัดเจน

4.3.2 หลีกเลี่ยงคำที่ไม่สุภาพ หรือแสดงการดูถูก

4.3.3 กำหนดระยะเวลาที่ต้องการให้ลูกหนี้ชำระหนี้ให้ชัดเจน และวิธีการส่งเงินมาชำระหนี้

4.3.4 ข้อความในหนังสือจะต้องง่ายต่อการเข้าใจ ใช้ประโยคสั้นๆ แต่ได้ใจความเรียงลำดับข้อความให้สละสลวยและมีรายละเอียดเกี่ยวกับยอดหนี้คงค้าง ทั้งเงินต้นและดอกเบี้ย

ขั้นตอนในการใช้หนังสือทวงหนี้ อาจจะเป็นดังนี้

ขั้นตอนแรก มีหนังสือเตือนหลังจากผิคนัดชำระหนี้ไม่กี่วัน เช่น 7 วัน เป็นต้น โดยใช้ถ้อยคำที่สุภาพหรือในลักษณะขอร้อง

ขั้นตอนที่สอง เมื่อเวลาล่วงเลยมาพอสมควร เช่น 15 วัน หรือ 30 วัน ลูกหนี้ยังไม่มีการชำระหนี้หรือติดต่อมายังสถาบันการเงิน ต้องมีหนังสือเตือนเป็นครั้งที่ 2 ซึ่งอาจจะต้องใช้ถ้อยคำที่หนักแน่นขึ้น มีการกำหนดระยะเวลาให้ชำระหนี้ เช่น ภายใน 7 วัน นับตั้งแต่วันที่รับหนังสือ เป็นต้น

ขั้นตอนที่สาม ลูกหนี้ที่ไม่ปฏิบัติตามหนังสือเตือนฉบับที่ 2 จะต้องส่งหนังสือเตือนฉบับที่ 3 ไปอีกภายใน 7-10 วัน โดยใช้ถ้อยคำในลักษณะยื่นคำขาด (Date Line) ฝ่ายกฎหมายจะมีหนังสือทวงถาม (Notice) โดยนายความผู้รับมอบอำนาจ หรือเจ้าหน้าที่ฝ่ายกฎหมาย

4.4 การส่งโทรเลข โดยปกติจะไม่ค่อยได้ใช้เพราะมีค่าใช้จ่ายสูง และการใช้โทรเลขเป็นการเปิดเผยมากเกินไป อาจทำให้ลูกหนี้อับอาย สัมพันธภาพระหว่างลูกหนี้กับสถาบันการเงินจะเสื่อมลงการเรียกเก็บหนี้ อาจจะยากขึ้น

4.5 การส่งเจ้าหน้าที่ออกไปพบลูกหนี้ วิธีนี้ต้องเสียค่าใช้จ่ายในด้านกำลังคน แต่จะได้ผลดีเพราะลูกหนี้อาจจะเกิดความเกรงอกเกรงใจ นอกจากนี้ยังมีโอกาสที่จะทราบความจริงถึงฐานะและกิจการของลูกหนี้ด้วย ข้อที่ควรระวังไว้คือ เจ้าหน้าที่ที่ไปติดต่อจะต้องมีมนุษยสัมพันธ์ และมีไหวพริบในการเจรจา



4.6 การใช้วิธีการทางกฎหมาย เป็นขั้นตอนสุดท้ายของการเรียกเก็บหนี้ ซึ่งสถาบันการเงินจะใช้กับลูกหนี้ที่มีปัญหามาก และยากแก่การแก้ไขแล้ว ซึ่งการใช้วิธีการทางกฎหมายมี 3 วิธี คือ

4.6.1 ฟ้องคดีอาญา ส่วนใหญ่จะเป็นคดีเช็คที่ลูกหนี้นำมาขายลดให้แก่สถาบันการเงิน ทั้งที่เป็นเช็คของลูกหนี้เอง และเช็คทางการค้า ซึ่งการใช้วิธีนี้อาจทำให้ลูกหนี้กลัวรีบมาชำระหนี้เร็วขึ้น และเป็นการประหยัดค่าใช้จ่าย ไม่ต้องเสียค่าฤชาธรรมเนียม

4.6.2 ฟ้องคดีแพ่ง เพื่อรักษาสีทธิอันพึงมีได้ตามกฎหมาย สิทธิการยึดทรัพย์ อัยทรัพย์ และขอเฉลี่ยทรัพย์ซึ่งมีค่าใช้จ่ายสูงและเสียค่าฤชาธรรมเนียม

4.6.3 ฟ้องคดีล้มละลาย โดยมีเจ้าพนักงานพิทักษ์เข้ามาช่วยในการบังคับคดี สามารถบังคับให้ลูกหนี้แจกแจงทรัพย์สินที่ตนมีอยู่ได้

## 5. หลักเกณฑ์การพิจารณาสินเชื่อ

หลักเกณฑ์ทั่วไปที่ใช้ในการวิเคราะห์สินเชื่อมีหลักใหญ่ ๆ อยู่ 6 ประการด้วยกัน โดยแต่ละหลักมีแหล่งข้อมูลและเครื่องบ่งชี้ทั้งในเชิงปริมาณ (Quantitative) และในเชิงคุณภาพ (Qualitative) ตามหลักเกณฑ์ (ชนินทร์ พิทยาวิรัช, 2550 : 55) ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2 หลักเกณฑ์ทั่วไปที่ใช้ในการวิเคราะห์สินเชื่อ

หลักเกณฑ์	แหล่งข้อมูลและเครื่องบ่งชี้
1. หลักประกัน(Guarantee)หรืออัตราความเสี่ยง (Safety)	- การวิเคราะห์อัตราส่วน (Ratio Analysis) - หลักทรัพย์และความแตกต่างในมูลค่าของวงเงินกู้ - การป้องกันสินทรัพย์ (Assets Protection)
2. ความสามารถของกิจการในการสร้างกำไร (Profitability)	- การพยากรณ์การขาย (Sales Forecast) - การวิเคราะห์หาจุดคุ้มทุน (Break-Even-Point) - การคาดคะเนฐานะการเงิน (งบดุล งบกำไรขาดทุน)
3. สภาพคล่องตัวของทรัพย์สิน (Liquidity)	- บัญชีงบดุล (Balance Sheet Protection)
4. ภาวะการหมุนเวียนของเงินทุน (Mobility)	- การวิเคราะห์กระแสการหมุนเวียนของเงิน (Flow of Funds) - การเปลี่ยนแปลงสินทรัพย์ (Assets Conversion)

## ตารางที่ 2 (ต่อ)

หลักเกณฑ์	แหล่งข้อมูลและเครื่องบ่งชี้
5. ความสามารถและความชำนาญในด้านเทคนิคและการบริหาร (Technical & Managerial Skills)	- ระบบการผลิต ควบคุม คุณภาพและกลวิธีทางการตลาด - โครงสร้าง และระบบการบริหารภายใน - ปรัชญา เป้าหมายและนโยบายการบริหารระยะสั้นและระยะยาว - แผนงานระยะสั้น-ระยะยาว - แผนพัฒนาบุคคล
6. อนาคตของธุรกิจ(Business of Future)- การประกอบการ(Operation)	- แผนพัฒนาธุรกิจและโครงการขยายสาขา หรือปรับปรุงเปลี่ยนแปลงแนวดำเนินธุรกิจ (Business Development and Diversification)

หลัก 6 ประการดังกล่าวข้างต้น เป็นแนวทางพิจารณาพื้นฐาน ซึ่งอาจจะปรับเปลี่ยนหรือเพิ่มเติมได้ตามสถานการณ์และการมีทัศนคติที่กว้างและสายตาวไกลของนักวิเคราะห์สินเชื่อ แต่อย่างไรก็ตามการเปลี่ยนแนวทางการวิเคราะห์ ก็ควรจะต้องอยู่ในกรอบของนโยบายและระเบียบปฏิบัติที่กำหนดไว้ เพราะอย่างน้อยหลักพื้นฐานนี้สามารถรับรองความถูกต้องแน่นอนของการตัดสินใจได้เป็นอย่างดี แต่การพิจารณาในหลายแง่มุมอย่างกว้างขวาง ก็จะช่วยให้สามารถประเมินและตัดสินใจได้โดยละเอียดรอบคอบยิ่งขึ้น และจะช่วยลดความเสี่ยงในการพิจารณาสินเชื่อไปได้มาก

### 6. การพิจารณาสินเชื่อโดยวิธี 5 Ps

นโยบาย 5Ps เป็นแนวทางการวิเคราะห์สินเชื่ออีกหลักเกณฑ์หนึ่งที่นิยมใช้อาจเป็น 3Ps หรือ 5Ps เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลสินเชื่อที่ไม่ใช่ทางการเงิน ในที่นี้จะกล่าวถึงนโยบาย 5Ps ว่า (ชนินทร์ พิทยาวิวิธ, 2534 อ้างถึงใน วนิดา จันทวงศ์, 2550 : 12-14) ประกอบด้วย

6.1 Purpose หมายถึง วัตถุประสงค์ของการกู้ยืม ธนาคารจำเป็นต้องทราบถึงวัตถุประสงค์ในการกู้ยืมเพื่อตรวจสอบว่า จำนวนเงินที่ถูกค้ำของกู้นั้นจะพอเอาไปดำเนินการนั้นๆ หรือตามวัตถุประสงค์ได้หรือไม่ ธนาคารควรพิจารณาวงเงินให้เหมาะสม นอกเสียจากจะทราบว่าเรามีเงินจากทางอื่นด้วย หรือถ้าพิจารณาเห็นว่าให้กู้แล้วเพิ่มภาระหนี้มากไปก็ไม่ควรให้กู้ และเมื่อให้กู้ไปแล้ว ต้องดูว่าได้นำเงินไปใช้ตามวัตถุประสงค์หรืออย่างไร ถ้าใช้ผิดวัตถุประสงค์ในการกู้เงินนั้น จะต้องเป็น

การนำเงินไปใช้ในทางที่ก่อให้เกิดผลผลิตเพิ่มขึ้น จึงจะทำให้ผู้ยืมมีรายได้เพียงพอที่จะนำเงินมาชำระหนี้ได้ ดังนั้น การพิจารณาจุดประสงค์ในการกู้ยืม จึงเป็นการพิจารณาถึงวัตถุประสงค์ที่แท้จริงของการขอกู้ เพื่อให้ผู้กู้นำเงินไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ การให้สินเชื่อแก่ผู้ขอกู้ไปใช้ผิดประเภทของวัตถุประสงค์ อาจนำความยุ่งยากมาสู่ธนาคารได้ในภายหลังวัตถุประสงค์ของการขอสินเชื่อโดยทั่วไปสามารถสรุปได้ ดังนี้

- 6.1.1 เพื่อนำไปใช้เป็นทุนหมุนเวียน
- 6.1.2 เพื่อนำไปใช้ลงทุนในการตั้งกิจการใหม่
- 6.1.3 เพื่อนำไปจ่ายเป็นค่าใช้จ่ายอย่างอื่น โดยไม่ใช้เงินรายได้ปกติ
- 6.1.4 เพื่อนำไปใช้ชำระหนี้เจ้าหนี้เดิม
- 6.1.5 เพื่อการเก็งกำไร
- 6.1.6 เพื่อนำไปใช้ในกิจการที่ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ เช่น สร้างสถานบันเทิง
- 6.1.7 เพื่อนำไปบริโภคส่วนบุคคล เช่น ซื้อมอเตอร์ไซด์ เป็นต้น

6.2 People หมายถึง การวิเคราะห์ประวัติและเรื่องราวของผู้กู้ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญ เพราะเป็นเครื่องชี้ให้เห็นถึงความตั้งใจของผู้กู้ในการชำระหนี้คืน การเข้าถึงตัวผู้ขอกู้เป็นเทคนิคที่สำคัญของผู้วิเคราะห์สินเชื่อ โดยถือหลักกว้างได้ข้อมูลจากผู้กู้มากเท่าใดก็ยิ่งรู้จักผู้กู้มากขึ้นเท่านั้น การหาข้อมูลจากผู้ขอกู้จะทำได้โดยการสัมภาษณ์ อาจใช้วิธีการถามตรงๆ การกรอกแบบสอบถาม การรู้เรื่องของผู้กู้โดยละเอียดจะทำให้สามารถวินิจฉัยข้อมูลได้รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นการปลอดภัยต่อธนาคารมากขึ้น เรื่องราวของผู้กู้ที่ควรทราบได้แก่ ประวัติครอบครัว ประวัติการงาน เป็นต้น ปัจจัยด้านตัวบุคคลแยกออกเป็นหลักๆ ได้ 2 ประการ

6.2.1 พิจารณาว่าบุคคลที่มาขอกู้นั้นมีความรับผิดชอบในธุรกิจที่ทำอยู่ โดยดูจากแนวโน้มของการปฏิบัติงานในกิจการ การลงทุน ผลกำไร เมื่อเทียบกับคู่แข่ง

6.2.2 ความสามารถ ความตั้งใจในการชำระหนี้ของลูกหนี้

6.3 Payment หมายถึง ความสามารถในการหารายได้มาชำระหนี้ ในการพิจารณาสินเชื่อ ผู้วิเคราะห์จำเป็นต้องทราบว่าโอกาสในการชำระหนี้คืนของผู้กู้มีความเป็นไปได้มากน้อยเพียงใด ผู้กู้มีแผนการชำระหนี้อย่างไร การที่ลูกหนี้จะสามารถชำระหนี้คืนได้นั้น ก็ขึ้นอยู่กับรายได้ของลูกหนี้เป็นสำคัญ หากลูกหนี้มีรายได้ดี และแน่นอนก็ย่อมเป็นที่เชื่อถือได้ ควรได้รับพิจารณาให้กู้ แหล่งที่มาของรายได้ที่ผู้กู้จะได้เงินมาชำระหนี้ ได้แก่ กำไรของกิจการ รายได้จากการขายทรัพย์สิน หรือหลักทรัพย์ และลูกหนี้กู้ยืมจากที่อื่นมาชำระหนี้ เนื่องจากการจ่ายชำระหนี้ เป็นเรื่องสำคัญเพราะความสำคัญของการให้สินเชื่ออยู่ที่ว่าผู้ขอกู้จะต้องชำระเงินกู้ตรงตามข้อตกลงที่กำหนดไว้ ธนาคารจะไม่ให้สินเชื่อแก่ผู้กู้ใดก็ตามที่ไม่สามารถบอกแหล่งที่มาและวิธีการชำระหนี้คืนได้ ซึ่งจะพิจารณาจากความสามารถใน

การดำเนินงานของลูกหนี้ ระยะเวลาที่ให้ผู้มีความเหมาะสมหรือไม่ รายละเอียดการชำระหนี้คืนของลูกหนี้แจ้งมาสมเหตุสมผลกับวัตถุประสงค์ที่ขอกู้หรือไม่

6.4 Protection หมายถึงหลักประกันความเสี่ยงของธนาคาร ในการกู้ยืมนั้นธนาคาร ผู้ให้กู้ย่อมคาดว่าจะได้รับชำระหนี้คืน จากรายได้หรือผลกำไรในการดำเนินกิจการของลูกหนี้ แต่ก็จำเป็นต้องคำนึงถึงความผิดพลาดล้มเหลวในการดำเนินกิจการของลูกหนี้ที่อาจเกิดขึ้นได้ด้วย ซึ่งอาจเป็นเพราะความสามารถในการบริหารงานของลูกหนี้โดยตรง ทำให้รายได้ไม่เพียงพอ และมีภาระหนี้สินมาก หรืออาจจะมาจากสิ่งที่ไม่คาดหมายได้ เช่น เกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติ หรือการเปลี่ยนแปลงของสภาพเศรษฐกิจ สภาพทางธุรกิจ และอุตสาหกรรม ฉะนั้นผู้พิจารณาให้ผู้กู้ยืมจึงควรพิจารณาถึงหลักประกัน เพราะเป็นการช่วยให้ธนาคารลดอัตราเสี่ยง ไม่ต้องสูญเสียเงินที่ให้ผู้กู้ไปในกรณีผู้กู้ไม่สามารถชำระหนี้ อย่างไรก็ตาม การพิจารณาความสามารถในการชำระหนี้เป็นสิ่งสำคัญมากกว่า เพราะธนาคารต้องการได้เงินคืนมากกว่าทรัพย์สินที่เป็นหลักประกัน ธนาคารไม่ประสงค์ให้มีการขายทรัพย์สินของผู้กูมาชำระหนี้ธนาคาร เว้นแต่จะหลีกเลี่ยงไม่ได้ เพราะการได้ทรัพย์สินมานั้นย่อมทำให้ยุ่งยากในการจำหน่าย และอาจขาดทุนได้ การป้องกันความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้น จากการที่ลูกหนี้ไม่สามารถชำระหนี้คืนได้ โดยดูจากทรัพย์สินที่นำมาเป็นหลักประกัน ดูถึงสภาพคล่องของทรัพย์สินที่นำมาเป็นหลักประกัน ซึ่งหลักประกันสามารถแยกออกได้ 2 ประเภท คือ

6.4.1 หลักประกันภายในของผู้กู้ เช่น ที่ดิน บ้านที่อยู่อาศัย เงินฝากกับธนาคาร

6.4.2 หลักประกันภายนอก เช่น ให้นำบุคคลภายนอกเข้ามารับผิดชอบในหนี้สินด้วย โดยการนำหลักทรัพย์มาค้ำประกัน หรือบุคคลค้ำประกัน

6.5 Prospect หมายถึง แนวโน้มในอนาคต เป็นการพิจารณาภาพรวมของข้อ 10.1-10.4 กลุ่มทางในอนาคต ว่าควรจะให้กู้หรือไม่ ความเสี่ยงในธุรกิจของผู้กู้ในอนาคต ความยุ่งยากในการเรียกเก็บหนี้ ซึ่งหากผู้กู้มีคู่ทางดี อาชีพมั่นคง หมายถึง ลูกหนี้จะมีความสามารถในการชำระหนี้คืนธนาคารได้

#### ตอนที่ 4 ความเป็นมาและภาพรวมของธนาคารออมสิน

##### 1. ความเป็นมาของธนาคารออมสิน

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 6 ทรงเห็นคุณประโยชน์ของการออมทรัพย์ เพื่อให้ประชาชนรู้จักการประหยัด การเก็บออม มีสถานที่เก็บรักษาทรัพย์สินเงินทองของประชาชน ให้ปลอดภัยจากโจรผู้ร้าย จึงทรงริเริ่มจัดตั้งคลังออมสินทดลองขึ้น โดยทรงพระราชทานนามแบงก์ว่า “ลีฟอเทีย” ในปี พ.ศ. 2450 เพื่อทรงใช้ศึกษาและสำรวจนิสัยคนไทยในการออมเบื้องต้น พระองค์ทรงเข้าใจในราษฎรของพระองค์และทรงทราบว่าควรใช้กุศโลบายใดอันจะจูงใจคนไทยให้มองเห็นความสำคัญของการออม (ธนาคารออมสิน, ม.ป.ป. : 1)

กิจการการออมสิน ได้เริ่มขึ้นในประเทศไทยเมื่อปี พ.ศ. 2456 ตามพระราชประสงค์ของ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 ที่ทรงเห็นคุณประโยชน์ของการออมทรัพย์ เพื่อให้ประชาชน รู้จักการประหยัดการเก็บออม มีสถานที่เก็บรักษา ทรัพย์สินเงินทองของประชาชน ให้ปลอดภัยจากโจรผู้ร้าย จึงได้ทรงจัดตั้ง คลังออมสินขึ้น โดยสังกัดกรมพระคลังมหาสมบัติ ดำเนิน ธุรกิจภายใต้ พระราชบัญญัติคลังออมสิน พ.ศ. 2456 ประกาศใช้ในวันที่ 1 เมษายน 2456

ต่อมาในปี พ.ศ. 2472 คลังออมสินได้ไปอยู่ในความรับผิดชอบของ กรมไปรษณีย์ โทรเลข กิจการได้เริ่มแพร่หลายและเป็นที่ยอมรับของประชาชนมากขึ้น ต่อมาภายหลังเมื่อสงครามครั้งที่ 2 ยุติลง รัฐบาลได้เห็นถึงคุณประโยชน์ของการ ออมทรัพย์และความสำคัญของ คลังออมสินที่มีต่อการพัฒนา ประเทศจึงได้ยกฐานะ ของคลังออมสินขึ้นเป็นองค์การของรัฐบาล มีฐานะเป็นนิติบุคคล ดำเนินธุรกิจ ภายใต้พระราชบัญญัติธนาคารออมสิน พ.ศ. 2489 มีการบริหารงานโดยอิสระ ภายใต้การควบคุมของ คณะกรรมการ ซึ่งได้รับการแต่งตั้งจาก รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง เริ่มดำเนินธุรกิจในรูปแบบ ธนาคารออมสินตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2490 และคำว่า “คลังออมสิน” ก็ได้เปลี่ยนเป็นคำว่า “ธนาคาร ออมสิน” นับตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

ในปัจจุบันธนาคารออมสินมีฐานะเป็นนิติบุคคล เป็นรัฐวิสาหกิจในรูปของสถาบันการเงิน ที่มีรัฐบาลเป็นประกัน อยู่ภายใต้กำกับดูแลของกระทรวงการคลัง มีสาขา 595 สาขาทั่วประเทศ มีอายุ ครบ 95 ปี เมื่อวันที่ 1 เมษายน 2551 ที่ผ่านมา การกิจของธนาคารออมสินในปี 2551 “เป็นสถาบัน การเงินที่มั่นคงเพื่อการออม การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม โดยเฉพาะเศรษฐกิจฐานราก” ดังนั้น ตลอดเวลาที่ผ่านมา ธนาคารออมสินได้เปลี่ยนแปลงปรับปรุงพัฒนาระบบการดำเนินงาน และการบริการ ในทุกด้านอย่างเป็นพลวัตร โดยระดมทรัพยากรในทุกด้าน เตรียมการเพื่อปรับปรุงภาพลักษณ์ และ รูปแบบการให้บริการที่ทันสมัย และครบวงจรยิ่งขึ้น เพื่อรองรับการให้บริการที่สอดคล้องต่อ ความต้องการ และครอบคลุมทุกกลุ่ม ทุกอาชีพ และทุกช่วงวัย

ธนาคารออมสินเป็นสถาบันการเงินที่ได้รับความเชื่อมั่น ศรัทธาจากประชาชนทุกระดับ และอยู่คู่สังคมมากกว่า 95 ปี มีบทบาทในการปลูกฝังค่านิยมทางการออมให้เกิดขึ้นในสังคมมาโดย ตลอด เป็นองค์กรหลักในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจโดยเฉพาะเศรษฐกิจฐานราก เพื่อสร้างความเข้มแข็ง และมั่นคงให้แก่เศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ โดยธนาคารยังต้องมีการพัฒนาเพื่อคงความเป็น สถาบันที่มั่นคงสามารถดำรงอยู่ได้ท่ามกลางสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ภาวะ การแข่งขันและการพัฒนาในระบบสถาบันการเงินที่มีมากขึ้น และมีความพร้อมในการปฏิบัติตาม กฎระเบียบใหม่ของหน่วยงานกำกับและตามมาตรฐานสากล จึงได้กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และ วัตถุประสงค์ของธนาคารออมสินในปี 2551-2555 ดังต่อไปนี้ (ธนาคารออมสิน, 2551 : 31)

## วิสัยทัศน์

เป็นสถาบันการเงินที่มั่นคงเพื่อการออม การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ โดยเฉพาะเศรษฐกิจฐานราก

## พันธกิจ

1. เป็นสถาบันเพื่อการออม
2. เป็นสถาบันเพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก
3. เป็นสถาบันเพื่อการลงทุนและการพัฒนา

## วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้เด็ก เยาวชน และประชาชนมีจิตสำนึก ตระหนักถึงความสำคัญและประโยชน์ของการออม ซึ่งจะนำไปสู่การมีวินัยทางการเงินและการมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น
2. เพื่อให้ประชาชนและชุมชนได้รับการพัฒนาและยกระดับให้เข้มแข็ง มีคุณธรรม มีภูมิคุ้มกัน มีพลังในการต่อสู้ความยากจน มีโอกาสเข้าถึงแหล่งเงินทุนในระบบและแหล่งความรู้ รวมถึงมีพลังในการต่อสู้ความยากจน มีโอกาสเข้าถึงแหล่งเงินทุนในระบบและแหล่งความรู้ รวมถึงมีกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง
3. เพื่อเพิ่มและขยายขอบเขตการให้บริการธุรกรรมทางการเงินและช่องทางการให้บริการที่หลากหลายและทันสมัย ครอบคลุมความต้องการของลูกค้าทุกกลุ่ม สามารถดูแลส่วนแบ่งตลาดด้านเงินฝาก สินเชื่อ และเงินลงทุนให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม และเพิ่มสัดส่วนรายได้ที่มีใช้ ดอกเบี้ยให้สูงขึ้น
4. เพื่อพัฒนาศักยภาพในการแข่งขันและประสิทธิภาพกระบวนการบริหารจัดการภายในให้ทัดเทียมกับสถาบันการเงินอื่น

## 2. ภาพรวมของธนาคารออมสิน

ธนาคารออมสินดำเนินงานตามภารกิจหลักของธนาคาร โดยมุ่งเน้นให้ผลประโยชน์เกิดขึ้นแก่สังคมโดยรวมธนาคารได้ดำเนินธุรกรรมเชิงพาณิชย์ควบคู่ไปกับการเสริมสร้าง ความเข้มแข็งให้กับสังคม โดยมีบริการให้กับภาครัฐ หน่วยงานรัฐวิสาหกิจตลอดจนร่วมแก้ไขปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจของประเทศที่เกิดขึ้น การดำเนินงานจำแนกตามภารกิจหลัก ของธนาคารมี 5 ด้าน ดังนี้

2.1 การเป็นธนาคารเพื่อการออม โดยให้บริการรับฝากเงินในหลากหลายรูปแบบ สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ทุกกลุ่มอาชีพ และอายุ แยกออกเป็น

### 2.1.1 เงินฝากทั่วไป

- 1) เงินฝากเพื่อเรียก
- 2) เงินฝากเพื่อเรียกพิเศษ
- 3) เงินฝากประจำ 3, 6, 12 เดือน

4) เงินฝากประจำรายเดือนยกเว้นภาษี

5) เงินฝากกระแสรายวัน

2.1.2 เงินฝากสลากออมสินและพันธบัตร

1) เงินฝากสลากออมสินพิเศษ

2) เงินฝากพันธบัตรช่วยชาติ

2.1.3 เงินฝากสงเคราะห์ชีวิต เป็นเงินฝากที่ให้ความคุ้มครองผู้ฝากเช่นเดียวกับประกันชีวิต มี 11 แบบ คือ

1) แบบเพิ่มพูนทรัพย์

2) แบบร่มไพร

3) แบบบำนาญสงเคราะห์

4) แบบทุนการศึกษา

5) แบบออมสินตลอดชีพ

6) แบบออมสินสะสมทรัพย์

7) แบบออมสินคู่ขวัญ

8) แบบออมสินอุ่นใจ

9) แบบออมสินเพิ่มพูนทรัพย์ 170

10) แบบออมสินเพิ่มพูนทรัพย์ 200

11) แบบออมสินคุ้มนิรันดร์

นอกจากนี้ธนาคารได้สนับสนุนการออมในด้านต่าง ๆ เช่น การจัดงานวันออมแห่งชาติ การให้บริการรับฝากนอกสถานที่ การจัดตั้งสโมสรเยาวชนธนาคารออมสิน โครงการธนาคารโรงเรียน และการให้บริการทางการเงินตามหลักศาสนาอิสลาม

โครงการธนาคารโรงเรียน มีวัตถุประสงค์เพื่อปลูกฝังนิสัยการออมทรัพย์ให้เกิดแก่เด็กและเยาวชน ส่งเสริมให้นักเรียนออมทรัพย์อย่างต่อเนื่อง ตลอดจนเน้นกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้นักเรียนได้เรียนรู้หลักการทำงานร่วมกับผู้อื่น มีความรับผิดชอบต่อสังคม เชื่อมมั่นในตนเอง

การให้บริการทางการเงินตามหลักศาสนาอิสลาม เกิดขึ้นตามนโยบายของรัฐบาลซึ่งมุ่งตอบสนองความต้องการของผู้ที่ต้องการออมเงินให้ถูกต้องตามหลักศาสนาอิสลาม รวมทั้งการลงทุนทางธุรกิจหรือการค้า เพื่อก่อให้เกิดรายได้ในกิจการที่ไม่เกี่ยวข้องกับดอกเบี้ย และไม่ขัดต่อหลักศาสนาอิสลาม

2.2 การเป็นธนาคารเพื่อสังคมและชุมชน ธนาคารมุ่งให้บริการประชาชนทุกระดับอย่างทั่วถึง โดยเฉพาะให้การสนับสนุนและส่งเสริมองค์กรชุมชน เพื่อให้มีความเข้มแข็งและมีพลังสร้างสรรค์ จนสามารถพึ่งตนเองได้ โดยธนาคารได้ดำเนินการดังนี้

2.2.1 สินเชื่อเพื่อสังคม เป็นการบริการที่มุ่งเน้นสนับสนุนและส่งเสริมองค์กรชุมชน รวมทั้งองค์กรเครือข่ายชุมชน เพื่อให้ประชาชนที่อาศัยอยู่ในภูมิภาคและชนบท สามารถพึ่งตนเองและพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่อง และส่งเสริมให้องค์กรชุมชนมีความเข้มแข็ง โดยการส่งเสริมการออมทรัพย์ และเป็นการวางรากฐานการพัฒนาประเทศที่มั่นคงและยั่งยืน

2.2.2 สินเชื่อสถานศึกษาเป็นสินเชื่อเพื่อสนับสนุนภาคเอกชนให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มากขึ้น และกระจายการศึกษาให้ทั่วถึงเท่าเทียมกันทั่วประเทศและเป็นการสร้างโอกาสทางการศึกษาแก่เยาวชนให้มากขึ้น ตลอดจนเป็นการส่งเสริมคุณภาพของประชาชนให้สูงขึ้น

2.2.3 โครงการสินเชื่อเพื่อพัฒนาชีวิตครู เป็นโครงการที่เกิดจากความร่วมมือ 3 ฝ่าย ระหว่างข้าราชการครู กระทรวงศึกษา และธนาคารออมสิน เพื่อแก้ปัญหาให้ครูมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีขวัญและกำลังใจ พึ่งพาตนเอง ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีการออมร่วมกันของสมาชิก เพื่อใช้เป็นกองทุนสำรอง และจัดกิจกรรมเสริมรายได้เพื่อยกฐานะและพัฒนาอาชีพเสริม ซึ่งไม่เป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติหน้าที่ในเวลาทำงาน

2.2.4 กองทุนเพื่อการลงทุนทางสังคม ธนาคารออมสินได้รับมอบหมายจากรัฐบาลโดย กระทรวงการคลังให้บริหารจัดการกองทุนเพื่อการลงทุนทางสังคม หรือกองทุนชุมชน ซึ่งเป็นเงินกู้จากธนาคารโลก โดยมีเป้าหมายให้การสนับสนุนทางด้านเงินทุนแก่โครงการหรือกิจกรรมพัฒนาในท้องถิ่น ซึ่งริเริ่มและดำเนินการโดยประชาชนในท้องถิ่นเป็นโครงการที่ก่อประโยชน์แก่ชุมชนท้องถิ่นโดยรวม

2.2.5 กองทุนพัฒนาเมืองในภูมิภาค ธนาคารออมสินได้รับมอบหมายจากรัฐบาลโดย กระทรวงการคลังให้เป็นผู้บริหารจัดการกองทุนพัฒนาเมืองในภูมิภาค โดยจัดสรรเงินทุนเป็นเงินกู้ยืมจากธนาคารโลกเพื่อให้เทศบาลทุกระดับระยะเวลาไม่เกิน 15 ปี เพื่อนำไปพัฒนาสาธารณูปโภค สาธารณูปการให้กว้างขวางและรวดเร็วยิ่งขึ้น โดยไม่ต้องรองบประมาณจากรัฐบาล หรือรอให้เก็บภาษีได้มากพอจึงจะลงทุนได้

2.2.6 การเปิดสาขาธนาคารชุมชน ธนาคารออมสินได้ดำเนินการเปิดสาขาในลักษณะสาขาชุมชน สาขาธนาคารชุมชนมีความแตกต่างกับสาขาธนาคาร โดยทั่วไปในข้อที่เป็นธนาคารที่เกิดขึ้นจากความต้องการของกลุ่มชาวบ้านในท้องถิ่นชุมชนในท้องถิ่นนั้น ต้องมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการจัดหาอาคารสถานที่ ตลอดจนการบริหารจัดการธนาคารชุมชนใน การดำเนินงานมีตัวแทนของชุมชนเป็นผู้ให้คำปรึกษาในการบริหารงานของสาขา

2.3 การเป็นธนาคารเพื่อภาครัฐ นับแต่อดีตจนถึงปัจจุบันธนาคารได้ให้ความสำคัญต่อการลงทุนของหน่วยงานของรัฐและรัฐวิสาหกิจเสมอมา ด้วยสำนึกว่ากิจการของภาครัฐมีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ โดยได้สนับสนุนในรูปแบบของการลงทุนในพันธบัตรรัฐบาลและตัวสัญญาใช้เงิน



ของกระทรวงการคลัง พันธบัตรและการถือหุ้นในรัฐวิสาหกิจ นอกจากนี้ธนาคารยังได้ให้ สินเชื่อกับหน่วยงานของรัฐและรัฐวิสาหกิจที่ดำเนินการด้านสาธารณูปโภคและโครงการพื้นฐานทางเศรษฐกิจที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน และการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ เช่น การเคหะแห่งชาติที่อยู่อาศัยของประชาชน ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ตลอดจนหน่วยงานที่ดำเนินงานด้านไฟฟ้า น้ำประปา การติดต่อสื่อสารและการคมนาคมของประเทศ

2.4 การเป็นธนาคารเพื่อบุคคลทั่วไป ธนาคารออมสินมุ่งเน้นบริการที่ส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชน ข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ ตลอดจนผู้ประกอบการอาชีพอิสระ เพราะธนาคารตระหนักว่า ความแข็งแกร่งของสังคมนั้นเกิดจากความมั่นคงของสังคมย่อย ซึ่งก็คือบุคคลที่รวมตัวเป็นสังคมโดยธนาคารออมสินได้ให้บริการหลากหลายรูปแบบที่เหมาะสมกับความต้องการของประชาชน เช่น สินเชื่อเคหะ ซึ่งเป็นการกู้ยืมเพื่อจัดหาที่อยู่อาศัย สินเชื่อสวัสดิการ ซึ่งให้กู้ยืมเพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตและสินเชื่อโทรทอง ซึ่งเป็นสินเชื่ออเนกประสงค์เพื่อส่งเสริมการอุปโภค บริโภค

2.5 การเป็นธนาคารเพื่อธุรกิจ ธนาคารได้ให้การส่งเสริมและสนับสนุนธุรกิจที่เทคโนโลยีท้องถิ่นและวัตถุดิบภายในประเทศ ทั้งธุรกิจขนาดใหญ่ และธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม รวมทั้งสนับสนุนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของประเทศ โดยการให้สินเชื่อและร่วมลงทุนกับธุรกิจประเภทต่างๆ

### 3. วิวัฒนาการด้านธุรกิจสินเชื่อของธนาคารออมสิน (ธนาคารออมสิน, 2546 : 116-132)

ในระยะเริ่มแรกธุรกรรมการเงินของธนาคารออมสินในยุคฝิ่นอภัย มีเพียงการฝากและถอนเงินเท่านั้นยังไม่มีกรให้กู้ยืมเงินเพื่อหาผลประโยชน์แต่อย่างใด

ต่อมาเมื่อตั้งเป็น “คลังออมสิน” เมื่อ พ.ศ. 2456 ก็ยังไม่ได้มุ่งเน้นในด้านการค้าหรือแสวงหาผลประโยชน์ เช่น ธนาคารพาณิชย์อื่น มีเพียงการลงทุนและการแสวงหาผลประโยชน์ โดยตั้งกรรมการหาผลประโยชน์จากเงินออมสินขึ้นใน พ.ศ. 2481-2482 โดยมีหัวหน้ากองคลังออมสินเป็นเลขานุการโดยตำแหน่ง เพียงสิ้น พ.ศ. 2489 มีการนำเงินฝากของประชาชนไปหาผลประโยชน์ คือ ให้สหกรณ์กู้เงิน โดยมีรัฐบาลค้ำประกันเป็นจำนวนเงิน 5,500,000 บาท ดอกเบี้ยทุก 3 เดือน ในอัตราร้อยละ 4.5 ต่อปี

ซึ่งเมื่อได้จัดตั้งเป็นธนาคารออมสินตามประกาศ “พระราชบัญญัติธนาคารออมสิน พุทธศักราช 2489” เพื่อประกอบธุรกิจรับฝากหลายประเภท จึงมีการลงทุนเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ ซึ่งรัฐมนตรีอนุญาต โดยให้กู้ยืมแก่องค์กรเอกชนและรัฐวิสาหกิจ และได้ขยายบริการให้กู้ยืมแก่เอกชนในระยะต่อมา ดังนี้

### 1. การให้กู้ยืมแก่ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจ

นับตั้งแต่ พ.ศ. 2504 ซึ่งเป็นระยะที่รัฐบาลเริ่มใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ธนาคารออมสินได้จัดสรรเงินทุนให้แก่องค์กรการและรัฐวิสาหกิจกู้ยืม โดยมีกระทรวงการคลังเป็นผู้ค้ำประกันเพื่อส่งเสริมกิจการด้านอุตสาหกรรมและการสาธารณสุขปโภคที่เกี่ยวข้องกับความเป็นอยู่ของประชาชน จำแนกตามลักษณะของกิจการสาธารณสุขปโภคได้ ดังนี้

- 1.1 การประปาและการเจาะบ่อน้ำบาดาลเทศบาลต่างๆ
- 1.2 การไฟฟ้าเทศบาลต่างๆ
- 1.3 การขนส่งทางบกและทางอากาศ
- 1.4 การสร้างตลาดสดของเทศบาลต่างๆ
- 1.5 การอุตสาหกรรม
- 1.6 การประมง
- 1.7 การสหกรณ์
- 1.8 องค์กรไฟฟ้าส่วนภูมิภาค
- 1.9 การศึกษา
- 1.10 อาคารสงเคราะห์

แต่เนื่องจากการให้กู้ยืมประเภทนี้มีปัญหาเกี่ยวกับการค้างชำระเงินต้นและดอกเบี้ยเป็นจำนวนมาก การจัดสรรเงินทุนเพื่อการนี้จึงชะลอตัวลงในระยะหนึ่ง ปริมาณเงินให้กู้ยืมคงค้างมียอดลดลงเป็นลำดับ แต่อย่างไรก็ตามนับตั้งแต่ พ.ศ. 2520 เป็นต้นมา ธนาคารออมสินก็ได้จัดสรรเงินทุนเพื่อให้การสนับสนุนแก่ส่วนราชการ องค์กรการและรัฐวิสาหกิจ เพื่อสนองนโยบายเพิ่มขึ้นเป็นลำดับจนถึงปัจจุบันนี้ธนาคารก็ยังสนับสนุนเงินทุนแก่ส่วนราชการ องค์กรการและรัฐวิสาหกิจอีกหลายแห่งเสมอมา

### 2. การให้กู้ยืมแก่เอกชน

ธนาคารออมสินเปิดให้บริการแก่ผู้ฝากที่มีความจำเป็นต้องการใช้เงินในระยะสั้น โดยมีสมุดเงินฝาก สลากออมสินพิเศษ กรมธรรม์ประเภทสงเคราะห์ชีวิตและครอบครัว ค้ำประกัน

### 3. กู้เพื่อส่งเสริมการศึกษา

ธนาคารออมสินให้โรงเรียนต่าง ๆ กู้เพื่อส่งเสริมการศึกษา โดยโรงเรียนต้องนำที่ดินและอาคารโรงเรียนมาจำนองเป็นประกัน

### 4. กู้เพื่อเคหะสงเคราะห์

เพื่อเป็นการสงเคราะห์ผู้ไม่มีที่ดินและอาคารเป็นที่อยู่อาศัยของตนเองและครอบครัวโดยธนาคารออมสินได้เปิดการให้กู้เพื่อเคหะสงเคราะห์ขึ้นตั้งแต่ พ.ศ. 2492-2497 ต่อมารัฐบาลได้ตั้งธนาคารอาคารสงเคราะห์ขึ้น ธนาคารออมสินจึงระงับการให้กู้เงินประเภทนี้ และมาเปิดให้บริการอีกครั้งใน พ.ศ. 2512 โดยให้กู้ได้ไม่เกินร้อยละ 65 ของราคาประเมินหลักทรัพย์ค้ำประกัน และพัฒนาการให้บริการ

เรื่อยมาเพื่อสนองความต้องการของผู้ฝากและประชาชนให้กว้างขวางขึ้นกว่าเดิม ใน พ.ศ. 2522 ธนาคารออมสินได้ขยายขอบเขตการให้กู้ยืม โดยเปิดบริการให้กู้ยืมและเบิกเงินเกินบัญชีแก่บุคคลทั่วไป หน่วยงานราชการ เทศบาล องค์การของรัฐวิสาหกิจ โดยใช้บัญชีเงินฝากประจำ 12 เดือน และประเภทกระแสรายวันค้ำประกัน และในปี พ.ศ. 2523 เริ่มให้บริการสินเชื่อบุคคลเป็นครั้งแรก

สินเชื่อสวัสดิการ เริ่มใน พ.ศ. 2523 โดยใช้บุคคลค้ำประกัน ซึ่งให้บริการแก่ข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ พนักงานองค์การของรัฐ และลูกจ้างประจำของหน่วยงานดังกล่าวที่มีรายได้น้อย โดยมีวัตถุประสงค์ในการกู้เงินเพื่อส่งเสริมสวัสดิภาพ มาตรฐานการดำรงชีวิต และใช้จ่ายในกรณีจำเป็นต่าง ๆ

สินเชื่อออมสินสงเคราะห์ เริ่มบริการในเดือนธันวาคม พ.ศ. 2526 โดยให้บริการแก่ผู้มีบัญชีเงินฝากกับธนาคาร ที่มีความประสงค์นำเงินไปซ่อมแซมทรัพย์สินที่ได้รับความเสียหายจากอุทกภัย หรือวินาศภัยภายในวงเงิน 10,000 บาท ต่อมาในเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2527 ได้ระงับการกู้เงินประเภทนี้

สินเชื่อเพื่อติดตั้งประปาส่วนภูมิภาค เริ่มเมื่อเดือนตุลาคม พ.ศ. 2527 ได้เปิดดำเนินการธุรกิจการให้กู้เงิน แก่ผู้มีรายได้น้อยที่มีความประสงค์จะใช้เงินในการติดตั้งมาตรวัดน้ำประปา ภายในวงเงินกู้ 2,000-6,000 บาท กำหนดผ่อนชำระคืนภายใน 12-18 เดือน

สินเชื่อเพื่อติดตั้งประปานครหลวง เริ่มในเดือนมกราคม พ.ศ. 2528 ได้เปิดดำเนินการธุรกิจการให้กู้เงิน แก่ผู้มีรายได้น้อยที่มีความประสงค์จะใช้เงินในการติดตั้งมาตรวัดน้ำประปา ภายในวงเงินกู้ 2,000-6,000 บาท กำหนดผ่อนชำระคืนภายใน 12-18 เดือน

สินเชื่อเคหะสงเคราะห์ข้าราชการ ในเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2528 ธนาคารได้เปิดดำเนินการธุรกิจการให้กู้เงินแก่ผู้มีรายได้น้อยที่มีความประสงค์ที่จะมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเองภายในวงเงินกู้ไม่เกิน 500,000 บาท กำหนดผ่อนชำระคืน 12 ปี โดยเริ่มเปิดบริการ ณ สาขาในภาคกรุงเทพ สาขาอำเภอเมืองในทุกจังหวัด สาขาหาดใหญ่ และสาขาเมืองพัทยา

เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2533 ธนาคารออมสินให้กู้เงินแก่ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จำนวน 1,000 ล้านบาท

ธนาคารได้จัดประชุมเจรจาโครงการความร่วมมือระหว่างไทย-เยอรมัน เพื่อพัฒนางานสินเชื่อของธนาคารออมสิน ในเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2534 ผู้เข้าร่วมเจรจาประกอบด้วยผู้อำนวยการธนาคารออมสิน เจ้าหน้าที่ชั้นผู้ใหญ่ของธนาคาร Mr.Manfred piel และคณะผู้แทนจากประเทศสาธารณรัฐเยอรมัน และผู้แทนจากกระทรวงการคลัง กรมวิเทศสหการ เพื่อวางแผนโครงการในขั้นแรก จนกระทั่งเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2536 รัฐบาลสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน ได้มอบหมายให้ Dr.Hariolf Teufel มาปฏิบัติงานในฐานะผู้เชี่ยวชาญภายใต้โครงการความร่วมมือระหว่างไทย-เยอรมัน ในการพัฒนางานสินเชื่อธนาคารออมสิน ตั้งแต่วันที่ 1 ธันวาคม พ.ศ. 2534 - 31 พฤษภาคม พ.ศ. 2537

สินเชื่อผู้ค้ารายย่อย ในเดือนตุลาคม พ.ศ. 2536 ธนาคารได้เปิดให้บริการโดยผู้กู้ต้องเป็นผู้ค้ารายย่อยในท้องถิ่นที่ธนาคารสาขาตั้งอยู่ มีความประสงค์นำเงินไปลงทุนประกอบการค้า มีวงเงินกู้สำหรับผู้ค้าหาบเร่ รถเข็น รถเคลื่อนที่ ไม่เกิน 10,000 บาท สำหรับผู้ค้าแผงลอยหรือร้านค้า ไม่เกิน 20,000 บาท ผ่อนชำระคืนภายใน 1 ปี ปัจจุบันสินเชื่อประเภทนี้ได้ชะลอตัวลงไป เพราะมีสินเชื่อของโครงการธนาคารประชาชนเข้ามาทดแทน

สินเชื่อไทรทอง ธนาคารได้เปิดให้บริการขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2536 สำหรับข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ หรือลูกจ้างของนิติบุคคล ที่มีความประสงค์นำเงินไปประกอบการค้าหรือลงทุนในธุรกิจที่ไม่ก่อให้เกิดความเสี่ยง เพื่อการศึกษา เพื่ออุปโภคบริโภค ยกเว้น ปล่อยอนจำนองหรือซื้อที่ดินว่างเปล่า ซ่อมแซมที่อยู่อาศัย ท่องเที่ยว ชำระหนี้แก่เจ้าหนี้ที่เป็นบุคคลธรรมดา หรือเพื่อการอื่น ๆ ตามที่ธนาคารเห็นสมควร

โครงการสินเชื่อเพื่อพัฒนาชนบท (สพช.) จัดตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2538 รัฐบาลโอนงานกองทุนพัฒนาชนบท (กพช.) จากสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ให้ธนาคารออมสินบริหารจัดการ โดยให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่กลุ่มหรือองค์กรชุมชน ในรูปของการให้สินเชื่อเพื่อเป็นเงินทุนหมุนเวียนทำกิจกรรมที่สร้างรายได้ให้กับกลุ่ม จนกลุ่มสามารถพึ่งตนเองได้ สามารถพัฒนาตนเองทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม จิตใจ วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมได้อย่างต่อเนื่องยั่งยืน

สินเชื่ออุทกภัย เกิดขึ้นในเดือนกันยายน พ.ศ. 2538 ธนาคารประกาศเงื่อนไขหลักในการให้บริการ เพื่อให้ธนาคารได้มีส่วนร่วมช่วยเหลือบรรเทาความเดือดร้อนแก่ผู้ประสบภัยน้ำท่วมตามนโยบายของรัฐบาล

ธนาคารมีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างใหม่ในปี พ.ศ. 2538 สินเชื่อเคหะสงเคราะห์ถูกปรับเปลี่ยนเป็น สินเชื่อเคหะ โดยให้บริการแก่ผู้ที่มีอาชีพและรายได้แน่นอน มีวัตถุประสงค์ในการกู้เงินเพื่อซื้อที่ดินเตรียมปลูกสร้างอาคาร ซื้อที่ดินพร้อมอาคารหรือห้องชุด ซื้อที่ดินและปลูกสร้างอาคารในที่ดินนั้น ซื้อที่ดินที่มีอาคารของตนเองหรือคู่สมรสปลูกสร้างอยู่ ปลูกสร้างหรือซ่อมแซมอาคารในที่ดินซึ่งเป็นของตนเองหรือคู่สมรส และปล่อยอนจำนองที่ดินหรือห้องชุดของตนเองหรือคู่สมรสจากสถาบันการเงิน

สินเชื่อเพื่อธุรกิจ ใน พ.ศ. 2539 ธนาคารได้เปิดให้บริการแก่ผู้ประกอบการธุรกิจประเภทอุตสาหกรรม พาณิชยกรรม บริการและการพัฒนาโครงการที่เกื้อกูลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ ซึ่งไม่รวมการซื้อขายที่ดินที่มีลักษณะเก็งกำไร สนามกอล์ฟ การจัดสรรที่ดินสวนการเกษตรและการปลูกป่า

โครงการสินเชื่อเพื่อสถาบันการศึกษา ในปีเดียวกันธนาคารก็ให้บริการแก่สถาบันการศึกษาของเอกชน กรณีจัดตั้งใหม่ ขยายโครงการและปล่อยอนจำนองจากสถาบันการเงิน และโครงการสินเชื่อเพื่อสถานศึกษาและสถาบันฝึกอบรมวิชาชีพเอกชน เพื่อให้บริการแก่สถานศึกษาเอกชน กรณี

จัดตั้งใหม่ ขยายโครงการและเสริมสภาพคล่อง กรณีนักเรียนนักศึกษา ค้างชำระค่าธรรมเนียมการศึกษา และค่าธรรมเนียมอื่นๆ ในอัตราดอกเบี้ยต่ำ

สินเชื่อเพื่อธุรกิจ SMEs ใน พ.ศ. 2540 รัฐบาลมีนโยบายฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศ ด้วยการมุ่งให้การส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ซึ่งถือเป็นรากฐานสำคัญของระบบเศรษฐกิจของประเทศเพื่อเป็นการสนองนโยบายของรัฐบาล ธนาคารออมสินจึงเปิดให้บริการเงินทุนแก่ผู้ประกอบการ SMEs ทั้งประเภทอุตสาหกรรมและธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

บริการทางการเงินตามหลักศาสนาอิสลาม ในเดือนธันวาคม พ.ศ. 2541 ได้เปิดเป็นแห่งแรกที่สาขาสตูล และขยายการเปิดให้บริการเพิ่มเติมที่สาขาปัตตานี ยะลา นราธิวาส สะบ้าย้อย หาดใหญ่ หนองจอก และที่สำนักงานใหญ่ โดยได้รับคำแนะนำจากสำนักจุฬาราชมนตรีและผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีความรู้ในหลักศาสนาอิสลามทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค เพื่อปรับปรุงและพัฒนาการบริการให้มีความทันสมัย สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน และเป็นไปตามหลักศาสนาอิสลามโดยธนาคารจะหารายได้จากค่าบริการผ่อนส่งและเช่าซื้อสินค้า โดยคิดค่าบริหารจัดการด้วยการบวกกำไรเพิ่มจากราคาสินค้า และไม่เอาระบบดอกเบี้ยเข้ามาเกี่ยวข้องในการแสวงหากำไร แต่มีการจ่ายเงินปันผลให้แก่ผู้ฝาก และการให้บริการทางการเงินตามหลักศาสนาอิสลามไม่ได้จำกัดเฉพาะชาวมุสลิมเท่านั้นที่จะใช้บริการได้ แต่บุคคลทั่วไปทุกเชื้อชาติศาสนา ก็สามารถเลือกใช้บริการได้เช่นเดียวกัน

โครงการสินเชื่อเพื่อพัฒนาชีวิตครู ในวันที่ 23 พฤศจิกายน พ.ศ. 2542 ธนาคารออมสินได้ร่วมกับกระทรวงศึกษาธิการและข้าราชการครู ลงนามในบันทึกข้อตกลง เพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาหนี้สินและพัฒนาชีวิตครูอย่างบูรณาการเบ็ดเสร็จและถาวร โดยข้าราชการครูต้องมีพันธในการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตเพื่อลดค่าใช้จ่ายหาวิธีเพิ่มรายได้จากอาชีพเสริม รู้จักความเป็นอยู่แบบ “พอเพียง” และรวมกลุ่มกันเพื่อร่วมคิด ร่วมพัฒนาความเป็นอยู่ ให้หลุดพ้นจาก “วงจรหนี้” เป็นตัวอย่างที่ดีแก่สังคม

สินเชื่อโทรทองเอนกประสงค์ ใน พ.ศ. 2543 ธนาคารเพิ่มกลุ่มย่อยของสินเชื่อโทรทอง เพื่อให้บุคคลที่มีอาชีพและรายได้แน่นอน และมีความประสงค์นำเงินไปประกอบการค้าหรือการลงทุนในธุรกิจที่ไม่ก่อให้เกิดความเสี่ยง เพื่อการอุปโภคบริโภค ยกเว้นซื้อที่ดินว่างเปล่า และค่าใช้จ่ายส่วนตัวที่ไม่จำเป็น หรือชำระหนี้สินที่มีปัญหา

โครงการธนาคารประชาชน เปิดให้บริการขึ้นในวันที่ 25 มิถุนายน พ.ศ. 2544 จากการที่รัฐบาลมอบหมายให้ธนาคารออมสินจัดให้มีบริการทางการเงินที่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนที่ประกอบอาชีพอิสระรายย่อย ให้มีโอกาสใช้บริการทางการเงินได้เต็มรูปแบบอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ประชาชนที่ประกอบอาชีพอิสระรายย่อยหรือผู้มีรายได้ประจำแต่มีความประสงค์จะประกอบอาชีพเสริมเพื่อให้มีรายได้เพิ่มขึ้น หรือผู้ที่ยังไม่ได้ประกอบอาชีพใด ๆ ที่มีความตั้งใจจะประกอบอาชีพอิสระรายย่อยและมีถิ่นที่อยู่แน่นอนสามารถติดต่อได้ การให้สินเชื่อของโครงการธนาคารประชาชนสามารถดำเนินการได้รับผลสำเร็จตามนโยบาย มีประชาชนสนใจเข้าร่วมสมัครสมาชิกจำนวนมาก และ

ธนาคารได้ดำเนินการให้สินเชื่อแก่ประชาชนได้เพียงพอต่อความต้องการ สามารถบรรเทา ความเดือดร้อนแก่ประชาชนที่ประกอบอาชีพอิสระรายย่อยได้เป็นอย่างดี เป็นการกระจายโอกาสการเข้าถึงแหล่งเงินทุนให้แก่ประชาชนผู้มีรายได้น้อย ลดการพึ่งพาแหล่งเงินทุนนอกระบบ ทำให้ประชาชนที่เป็นฐานรากของสังคมมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น มีโอกาสสร้างรายได้ด้วยตนเอง กระตุ้นให้เงินทุนหมุนเวียนเพิ่มมากขึ้น ส่งผลดีต่อระบบเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ

พ.ศ. 2545 เป็นปีที่ธุรกิจสินเชื่อของธนาคารออมสินขยายตัวขึ้นอย่างมากมาย มีสินเชื่อหลายประเภทเปิดให้บริการในปีนี้ ทั้งสินเชื่อของธนาคารและสินเชื่อตามนโยบายรัฐบาล

ในวันที่ 10 เมษายน พ.ศ. 2545 ธนาคารได้จัด “มหกรรมสินเชื่อเพื่อผู้ประกอบการรายย่อย” ขึ้นพร้อมกับเปิดให้บริการสินเชื่อประเภทใหม่พร้อมกันถึง 4 ประเภท คือ สินเชื่อธุรกิจห้องแถว สินเชื่อต้อนรับเปิดเทอม สินเชื่อคอมพิวเตอร์เพื่อการศึกษา และสินเชื่อชีวิตสุขสันต์

โครงการสินเชื่อเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตข้าราชการทหาร ในวันที่ 31 กรกฎาคม พ.ศ. 2545 ธนาคารออมสินได้ร่วมมือกับกองทัพบกกลางนามในบันทึกข้อตกลง เพื่อร่วมกันดำเนินการพัฒนาคุณภาพชีวิตข้าราชการทหารให้ดีขึ้น โดยข้าราชการทหารต้องเสริมสร้างวินัยทางการเงินให้แก่ตนเอง มีการรวมกลุ่มเพื่อช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน มีกระบวนการจัดการในกลุ่มอย่างเป็นระบบ และมีแผนงานการพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิกในกลุ่มให้ดีขึ้น

#### 4. ข้อมูลเกี่ยวกับสินเชื่อนโยบายรัฐ

เนื่องจากผู้วิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับหนี้ค้างของสินเชื่อ นโยบายรัฐ ซึ่งประกอบด้วย สินเชื่อโครงการธนาคารประชาชน สินเชื่อแก้ไขหนี้ภาคประชาชน และสินเชื่อธุรกิจห้องแถว ดังนั้นจึงขอกล่าวโดยสรุปเกี่ยวกับสินเชื่อประเภทดังกล่าว ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

4.1 สินเชื่อโครงการธนาคารประชาชน เป็นสินเชื่อที่ให้ประชาชนโดยทั่วไป ที่ต้องการหาแหล่งเงินทุนเพื่อประกอบอาชีพ หรือลงทุนค้าขายเพื่อเพิ่มรายได้ หรือต้องการขยายกิจการ ซึ่งมีความต้องการเงินทุนไม่เกิน 100,000 บาท ธนาคารจะพิจารณาอนุมัติเงินกู้ตามความสามารถในการผ่อนชำระและความจำเป็นในการใช้เงินทุน โดยสามารถใช้บุคคลค้ำประกัน หรือใช้หลักทรัพย์ค้ำประกันก็ได้

4.2 สินเชื่อแก้ไขหนี้ภาคประชาชน เป็นสินเชื่อที่ประชาชนโดยทั่วไปสามารถใช้บริการได้ แต่ต้องเป็นบุคคลที่มีอาชีพ และรายได้ที่แน่นอน สามารถผ่อนชำระหนี้คืนให้ธนาคารได้ ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ไขปัญหาหนี้สินของประชาชน ทั้งนี้ในระบบและหนี้นอกระบบ โดยธนาคารจะจ่ายชำระหนี้ให้กับเจ้าหนี้ ผู้ที่ยื่นกู้สินเชื่อประเภทนี้ต้องมีหลักฐานการเป็นหนี้ที่ชัดเจน โดยให้กู้ได้ไม่เกินรายละ 100,000 บาท

4.3 สินเชื่อธุรกิจห้องแถว เป็นสินเชื่อสำหรับผู้ที่ต้องการขยายกิจการ หรือผู้ที่ต้องการลงทุนค้าขาย โดยใช้เป็นเงินทุนหมุนเวียน ซ้ำซื้อสินค้า วัตถุดิบ ซึ่งต้องการเงินทุนไม่เกิน 300,000 บาท ใช้บุคคลค้ำประกันกู้ได้ไม่เกิน 100,000 บาท ถ้าใช้หลักทรัพย์ค้ำประกันกู้ได้ไม่เกิน 300,000 บาท

## 5. นโยบายที่เกี่ยวข้องกับธนาคาร

นโยบายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ นโยบายรัฐบาลด้านเศรษฐกิจ ที่ยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้หลักคุณธรรมกำกับการพัฒนาเศรษฐกิจในระบบตลาดเสรีเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานราก ภายใต้กรอบความยั่งยืนและความพอดี โดยเน้นให้ภาคเอกชนมีบทบาทนำและผนึกกำลังร่วมกับภาครัฐและประชาสังคม เพื่อเพิ่มความเข้มแข็งให้กับเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 ปี 2550-2554 ที่มีวิสัยทัศน์มุ่งสู่ “สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน” ภายใต้แนวปฏิบัติของ “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” นโยบายกระตุ้นภาคก่อสร้างิมทรัพย์ ของกระทรวงการคลัง โดยเพิ่มค่าลดหย่อนภาษีดอกเบี้ยเงินกู้ยืมเพื่อซื้อ เช่าซื้อ หรือสร้างที่อยู่อาศัย จาก 50,000 บาท เป็น 100,000 บาท ร่วง พ.ร.บ.สถาบันประกันเงินฝาก ที่จะทยอยลดการคุ้มครองเงินฝากภายใน 4 ปี เหลือเพียง 1 ล้านบาท ซึ่งจะทำให้ผู้ฝากเงินคำนึงถึงความเสี่ยงในการฝากเงินกับธนาคารแต่ละแห่ง อันจะนำไปสู่การแข่งขันเพื่อคุณภาพสินทรัพย์ และการสร้างธรรมาภิบาลของธนาคารพาณิชย์เพื่อสร้างความเชื่อถือแก่ลูกค้า นอกเหนือไปจากการแข่งขันในผลิตภัณฑ์เงินฝากที่รุนแรงขึ้น

เกณฑ์การกำกับดูแลเงินกองทุนของสถาบันการเงิน (Bank for International Settlement) หรือเรียกว่า BASEL เป็นกฎเกณฑ์ที่จะบังคับใช้ในปี 2551 ที่มีสาระสำคัญ 3 เรื่อง คือ

1. อัตราส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยง (Minimum Capital Requirement) ซึ่งเพิ่มสินทรัพย์เสี่ยงด้านปฏิบัติการ นอกจากสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตและด้านตลาด

2. การตรวจสอบระบบการกำกับและการบริหารความเสี่ยงของสถาบันการเงิน (Supervisory Review Process)

3. การสร้างวินัยโดยตลาดและการเปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณะ (Market Discipline) มาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศ ฉบับที่ 39 (International Accounting Standard : IAS39) ซึ่งธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดให้สถาบันการเงินต้องทยอยกันเงินสำรองลูกหนี้ขึ้นต่ำกว่ามาตรฐาน สงสัย และสงสัยจะสูญและสูญ ในอัตราร้อยละ 100 สำหรับส่วนต่างระหว่างยอดหนี้ตามบัญชีกับมูลค่าปัจจุบันของกระแสเงินสดที่คาดว่าจะได้รับจากลูกหนี้หรือจากการจำหน่ายหลักประกันภายในปี 2550 แม้สถาบันการเงินเฉพาะกิจจะได้รับการลดหย่อนให้ทยอยกันให้ครบภายในปี 2552 และการอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อย และธุรกิจ Non-Bank ขยายขอบเขตการดำเนินธุรกรรมได้เพิ่มขึ้น

การนำเกณฑ์ด้านบัญชีมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศ ฉบับที่ 39 ที่เรียกว่า IAS39 มาใช้ ซึ่งเกณฑ์ดังกล่าวอาจกระทบต่อการกันสำรองของธนาคารพาณิชย์ และความสามารถในการทำกำไร จากการนำมากันสำรองเพิ่ม แต่ก็เป็ผลกระทบบนระยะสั้นเท่านั้น หากใช้เกณฑ์อย่างเต็มรูปแบบ งบการเงิน

ของธนาคารพาณิชย์จะมีความโปร่งใส 100 % เช่นเดียวกับการนำระบบ BASEL มาใช้จะกระทบต่อเงินกองทุนของธนาคารพาณิชย์บางแห่งที่อาจจะมีการกันสำรองส่วนเกินไว้ไม่มากนัก แต่จะเป็นผลดีระยะยาว (การเงินธนาคาร, 2549 : 122)

## ตอนที่ 5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กนิษฐา จอมวิญญาณ์ (2546 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการชำระคืนเงินกู้ในโครงการธนาคารประชาชน ของธนาคารออมสิน สาขาลำปาง ผลการศึกษาพบว่า จากความเห็นของผู้กู้เงิน ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการชำระหนี้ที่มีความสำคัญอันดับแรกคือ ปัจจัยด้านรายได้ต่อครอบครัว ปัจจัยอื่นที่รองลงมา ได้แก่ ปัจจัยด้านภาวะเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านจำนวนบุคคลที่อยู่อาศัยในครอบครัว ปัจจัยด้านการให้บริการของธนาคาร และปัจจัยด้านค่านิยมของผู้บริโภคเป็นอันดับสุดท้าย จากความเห็นของเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานนั้น ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการชำระหนี้ที่มีความสำคัญอันดับแรกคือ ปัจจัยด้านความสม่ำเสมอในการเดินบัญชีเงินฝาก ปัจจัยที่รองลงมา ได้แก่ ปัจจัยด้านรายได้ของครอบครัวต่อเดือน ปัจจัยด้านภาวะเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านประสิทธิภาพการประกอบอาชีพปัจจุบัน และปัจจัยด้านระยะห่างระหว่างสถานประกอบการกับธนาคารออมสิน เป็นอันดับสุดท้าย

ขณะที่ปัญหาและอุปสรรคในการชำระหนี้คืนเงินกู้เงินนั้น ได้แบ่งเป็น 3 สาเหตุ คือ สาเหตุจากผู้กู้ สาเหตุจากธนาคาร และสาเหตุจากภายนอก จากความเห็นของผู้กู้เงิน พบว่า ปัญหาและอุปสรรคที่มีความสำคัญเป็นอันดับแรกของแต่ละสาเหตุคือ ปัญหาภาระครอบครัวที่เพิ่มขึ้น ปัญหาวงเงินที่อนุมัติไม่มีความเหมาะสมต่อความต้องการ ปัญหาและอุปสรรคที่มีความสำคัญเป็นอันดับแรกของแต่ละสาเหตุคือ ปัญหาความซื่อสัตย์ของผู้กู้ ปัญหาการอนุมัติสินเชื่อของธนาคารที่ไม่มี การกลั่นกรองที่ดี ปัญหาภาวะเศรษฐกิจที่ตกต่ำ ตามลำดับ

จรรยารัตน์ ตรีการศิรินนท์ (2540 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ทำให้เกิดปัญหาการชำระหนี้ของธนาคารพาณิชย์ ในจังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยภายนอกที่เป็นผลกระทบจากภาวะเศรษฐกิจซบเซา เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง การเปลี่ยนแปลงจากนโยบายของรัฐบาล สภาพแวดล้อมไม่เอื้ออำนวยต่อการผลิตสินค้าออกสู่ตลาด การเกิดภัยธรรมชาติ ซึ่งมีผลทำให้เกิดหนี้ค้างชำระมาก สำหรับปัจจัยภายในที่เกิดจากธนาคารพาณิชย์และที่เป็นปัญหาทำให้เกิดหนี้ค้างชำระส่วนใหญ่มาจากอัตราดอกเบี้ยที่เพิ่มสูงขึ้น มีการจัดการให้สินเชื่อบางประเภท และเงื่อนไขการชำระหนี้สูงไป ส่วนปัจจัยด้านตัวลูกค้า กลุ่มลูกหนี้ส่วนมากมีการลงทุนเกินตัวทำให้ต้นทุนสูง ธุรกิจขาดสภาพคล่อง ใช้เงินผิดวัตถุประสงค์ ใช้จ่ายฟุ่มเฟือยและทำการค้าเกินตัว เป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้เกิดหนี้ค้างชำระ



ดาว เอี้ยวถึง (2548 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ทำให้เกิดการค้างชำระของลูกค้าที่ได้รับการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ : กรณีศึกษาลูกค้า ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาเชียงราย สังกัดจังหวัดเชียงราย ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 36-50 ปี มีการศึกษาในระดับประถมศึกษาปีที่ 4 หรือต่ำกว่า และมีสถานภาพสมรสแล้ว ปัจจัยที่ทำให้เกิดการค้างชำระของลูกค้าที่ได้รับการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ แยกเป็น 2 ประเภท มีดังนี้

1. กรณีต้นเงินคงเป็นหนี้ไม่เกิน 3 แสนบาท จะพบว่า ปัจจัยที่ทำให้เกิดการค้างชำระได้แก่

1.1 ปัจจัยภายในองค์กร ลูกค้าส่วนใหญ่ไม่ต้องการจัดทำสัญญากู้เพราะไม่สนใจภาระหนี้สินที่เกิดขึ้นแต่ต้องการให้รัฐบาลปลดหนี้

1.2 พฤติกรรมการบริโภค ลูกค้ามีค่าใช้จ่ายในครัวเรือนมากกว่ารายได้ ซึ่งส่วนหนึ่งใช้จ่ายเพื่ออำนวยความสะดวกสบายเกินความจำเป็น เช่น การมีโทรศัพท์มือถือมากกว่า 1 เครื่อง และมีสิ่งอำนวยความสะดวกในครัวเรือนครบครัน

1.3 การมีส่วนร่วมในโครงการต่าง ๆ ลูกค้าไม่ได้ปฏิบัติอย่างจริงจัง จึงทำให้ไม่สามารถลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือนตามโครงการได้

1.4 ปัจจัยภายนอกองค์กร ลูกค้ามีรายได้สุทธิลดลงจากการที่ประสบปัญหาภัยธรรมชาติและค่าใช้จ่ายฉุกเฉินที่ไม่คาดคิดเกิดขึ้นเช่น ค่ารักษาพยาบาล ค่าศึกษาเล่าเรียนบุตร

1.5 แหล่งเงินกู้ต่าง ๆ ลูกค้าส่วนใหญ่กู้เงินจากเจ้าหนี้ยนอกระบบเพื่อนำมาจุนเจือเป็นค่าใช้จ่ายในครัวเรือน

2. กรณีต้นเงินคงเป็นหนี้เกิน 3 แสนบาท จะพบว่า ปัจจัยที่ทำให้เกิดการค้างชำระได้แก่

2.1 ปัจจัยภายในองค์กร การกำหนดชำระหนี้เงินกู้รายงวดใหม่ไม่เหมาะสมกับรายได้

2.2 พฤติกรรมการบริโภค ลูกค้ามีสิ่งอำนวยความสะดวกสบายในครัวเรือนเกินความจำเป็น เช่น มีโทรศัพท์มากกว่า 3 เครื่อง เป็นต้น

2.3 การมีส่วนร่วมในโครงการลดต้นทุนการผลิตและกิจกรรมด้านสุขภาพในการลด ละ เลิกอบายมุข ลูกค้าเข้าร่วมประมาณครึ่งหนึ่ง

2.4 ปัจจัยภายนอกองค์กร ส่วนใหญ่ลูกค้ามีรายได้สุทธิเท่าเดิมแต่มีค่าครองชีพสูงขึ้น

2.5 แหล่งเงินกู้ต่าง ๆ ลูกค้าส่วนใหญ่กู้เงินจากสถาบันการเงินในระบบเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการลงทุนและค่าใช้จ่ายในครัวเรือน

ข้อเสนอแนะจากงานวิจัยเรื่องนี้ คือ

1. รัฐบาลควรแก้ไขปัญหาราคาผลผลิตทางการเกษตรและจัดหาตลาดทั้งใน และต่างประเทศเพื่อให้เกษตรกรสามารถจำหน่ายผลผลิตได้ในราคาเป็นธรรมรวมไปถึงการประกันราคาพืชผลการเกษตรของเกษตรกร

2. ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ควรส่งเสริมโครงการตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเป็นแนวทางแก้ไขปัญหานี้สินของเกษตรกรลูกค้าอย่างยั่งยืน

3. ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ควรส่งเสริมให้ลูกค้าทุกรายจัดทำบัญชีครัวเรือนอันเป็นนโยบายของรัฐบาลแก่เกษตรกรลูกค้าทุกรายเพื่อที่จะให้เกษตรกรลูกค้ารู้ถึงรายรับ-รายจ่าย ภายในครัวเรือนอย่างแท้จริง ซึ่งจะทำให้ตระหนักในการใช้จ่าย

ดำรง ม่วงเหลี่ยม (2542 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความสามารถในการชำระคืนเงินกู้ของลูกค้า ของบริษัทเงินทุนและบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ในเขตจังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญ มีเพียง 6 ปัจจัยเท่านั้น ที่มีผลต่อความสามารถในการชำระคืนเงินกู้ของลูกค้า โดยแบ่งตามกลุ่มของปัจจัย ดังนี้ ปัจจัยที่เกี่ยวกับลักษณะส่วนตัวของผู้กู้ มี 4 ปัจจัย คือ อายุ การศึกษา ประสบการณ์ในการใช้เงินกู้สถาบันการเงิน และการมีชีวิตอยู่จากการศึกษาพบว่าปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความสามารถในการชำระคืนเงินกู้คือ ประสบการณ์ในการใช้เงินกู้สถาบันการเงิน ส่วนปัจจัยอื่น ๆ ไม่พบว่ามีความสัมพันธ์กับความสามารถในการชำระคืนเงินกู้ของลูกค้าแต่อย่างใด ปัจจัยที่เกี่ยวกับสังคม มี 4 ปัจจัย คือ สถานะสมรส จำนวนสถาบันการเงินที่เป็นหนี้ การถูกดำเนินคดี และการประกอบอาชีพ จากการศึกษาได้พบว่า ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความสามารถในการชำระคืนเงินกู้ คือจำนวนอาชีพที่ประกอบในปัจจุบัน ส่วนปัจจัยอื่น ๆ ไม่พบว่ามีความสัมพันธ์กับความสามารถในการชำระคืนแต่อย่างใด ปัจจัยที่เกี่ยวกับเงื่อนไขข้อตกลงบริษัทผู้ให้กู้กับลูกหนี้มี 5 ปัจจัย คือ อัตราส่วนภาระหนี้เงินต้นต่อเงินกู้ที่ได้รับ ระยะเวลาที่เป็นหนี้ อัตราส่วนวงเงินกู้รวมที่ได้รับอนุมัติต่อวงเงินที่เสนอขอกู้ตั้งแต่เริ่มแรก อัตราส่วนวงเงินกู้ที่ได้รับอนุมัติต่อราคาประเมินหลักประกันเงินกู้ และการใช้เงินกู้ตรงตามวัตถุประสงค์ จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความสามารถในการชำระคืนเงินกู้ คือ อัตราส่วนภาระหนี้เงินต้นต่อวงเงินกู้ที่ได้รับ และการใช้เงินกู้ตรงตามวัตถุประสงค์ ส่วนปัจจัยอื่น ๆ ไม่พบว่ามีความสัมพันธ์กับความสามารถในการชำระคืนเงินกู้ของลูกค้าแต่อย่างใด ปัจจัยที่เกี่ยวกับความสามารถของผู้กู้ มี 3 ปัจจัย คือ อัตราส่วนผลต่างรายได้จริงปัจจุบันกับรายได้จากคำขอสินเชื่อต่อรายได้พยากรณ์ มูลค่าทรัพย์สินที่เตรียมไว้เพื่อชำระหนี้และหนี้สินนอกระบบสถาบันการเงิน จากการศึกษาพบว่าปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความสามารถในการชำระคืนเงินกู้ของลูกค้า คืออัตราส่วนผลต่างรายได้จริงในปัจจุบันกับรายได้

พยากรณ์จากคำขอสินเชื่อต่อรายได้พยากรณ์ และหนี้สินนอกระบบสถาบันการเงิน ส่วนปัจจัยอื่นไม่พบว่ามีความสัมพันธ์กับความสามารถในการชำระคืนเงินกู้ของลูกหนี้แต่อย่างใด

นนุช กะดีแดง (2541 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องหนี้ค้างชำระของสินเชื่อ เพื่อที่อยู่อาศัยของธนาคารอาคารสงเคราะห์ในจังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า ลูกหนี้ส่วนใหญ่มีหนี้ค้างชำระมูลค่าต่ำกว่า 600,000 บาท ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 36-45 ปี มีการศึกษาในระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่าและมีอาชีพที่มีรายได้ประจำ โดยมียาได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 30,001 บาท และมีสมาชิกในครัวเรือน อยู่ระหว่าง 3-4 คน การกู้ยืมส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์กู้ยืมเพื่อซื้อที่ดินและอาคารรวมทั้งห้องชุดที่พักอาศัย โดยมีวงเงินกู้ยืมระหว่าง 300,000 บาท และมีมูลค่าหลักทรัพย์ค้ำประกันต่ำกว่า 60,001 บาท สำหรับระยะเวลาในการกู้ยืมมีระยะเวลา 10-15 ปี โดยอัตราดอกเบี้ยที่ตกลงในวันกู้ยืมส่วนใหญ่อยู่ระหว่างร้อยละ 11.6-13.0 และมีวงวดการชำระระหว่าง 3,001-6,000 บาทต่อเดือน การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเกิดหนี้ค้างชำระของธนาคารอาคารสงเคราะห์ในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ปัจจัยที่กำหนดในแบบจำลองสามารถอธิบายการเกิดหนี้ค้างชำระได้ร้อยละ 76.97 โดยปัจจัยที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ได้แก่ อัตราส่วนระหว่างมูลค่าวงวดการชำระหนี้เทียบกับรายได้เฉลี่ยของครัวเรือนต่อเดือน รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และมูลค่าสิ่งปลูกสร้างที่เป็นหลักทรัพย์ค้ำประกัน ซึ่งสอดคล้องตามหลักความสามารถในการชำระหนี้ตามหลักเกณฑ์ C (C's Policy) หรือหลักการชำระหนี้ตามหลัก เกณฑ์ P (P's Policy) ส่วนปัจจัยอื่นๆ ที่กำหนดในแบบจำลอง อาทิ อาชีพ จำนวนสมาชิกในครัวเรือนและอัตราส่วนระหว่างมูลค่าลูกหนี้ต่อมูลค่าสินทรัพย์หลักประกัน ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติแต่อย่างใด ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้ในการปฏิบัติงานการอนุมัติวงเงินสินเชื่อ นั้น ทางฝ่ายสินเชื่อจะต้องพิจารณาหลักในด้านความสามารถในการชำระหนี้ โดยเฉพาะรายได้ต่อเดือนของลูกหนี้ รวมถึงอัตราส่วนมูลค่าการชำระหนี้ต่อวงวดเทียบกับรายได้เฉลี่ยที่เป็นตัวบ่งชี้ถึงศักยภาพในการชำระหนี้ของลูกหนี้ทั้งในปัจจุบันและในอนาคต นอกจากนี้ควรให้ความสำคัญกับมูลค่าสิ่งปลูกสร้างที่เป็นหลักทรัพย์ค้ำประกันที่เป็นตัวสะท้อนถึงความต้องการสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยอย่างแท้จริงมิใช่เพื่อ การเก็งกำไร ทั้งนี้เพื่อป้องกันความเสี่ยงในการเกิดหนี้ค้างชำระสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยของธนาคารอาคารสงเคราะห์ ส่วนข้อเสนอแนะการศึกษาหนี้ค้างชำระในอนาคตการสร้างแบบจำลองอาจจะมี การเพิ่มปัจจัยบางตัวเข้าไปในแบบจำลอง อาทิ วัตถุประสงค์การกู้ยืม ความต้องการสินเชื่อเพื่อซื้อบ้านหลังที่สอง หรือ อัตราดอกเบี้ยกู้ยืม เป็นต้น เพื่อที่จะสามารถอธิบายการเกิดหนี้ค้างชำระได้ดีขึ้น

นรัชย์ ตรียสรศัย (2540 : บทคัดย่อ) ศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความสามารถชำระคืนเงินกู้ ของลูกค้ำธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) สาขาศรีนครพิงค์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า สำหรับลูกค้ำที่มีความต้องการกู้ยืมเงินไปซื้อสังหาริมทรัพย์ ถ้าเป็นลูกค้ำที่มีอาชีพรับราชการ ไม่มีสถานภาพสมรส และไม่มีอสังหาริมทรัพย์เดิม นอกจากนั้นระยะเวลาผ่อนชำระคืน และร้อยละของภาระหนี้คงเหลือมีน้อย โอกาสที่ลูกค้ำจะมีความสามารถในการชำระคืนจะมีอยู่สูง

มากขึ้น สำหรับลูกค้าที่มีความต้องการกู้ยืมเงินไปเพื่อประกอบธุรกิจ ถ้าเป็นลูกค้าเก่าที่มีรายได้ต่ำ นอกจากนั้นระยะเวลาผ่อนชำระคืน และร้อยละของภาระหนี้คงเหลือต่อวงเงินที่ได้รับอนุมัติมีน้อยจะมีโอกาสที่มีความสามารถในการชำระคืนสูงมากขึ้น สำหรับลูกค้าในภาพรวม ถ้าเป็นลูกค้าเก่าที่มีอาชีพรับราชการ มีระดับรายได้ต่ำ ไม่มีอสังหาริมทรัพย์เดิมอยู่ นอกจากนั้นระยะเวลาผ่อนชำระคืน และร้อยละของภาระหนี้คงเหลือต่อวงเงินที่ได้รับอนุมัติมีน้อย จะมีโอกาสที่จะมีความสามารถในการชำระคืนมากขึ้น

นเรศร์ สุกันสีล (2539 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อหนี้จัดชั้นของธนาคารพาณิชย์แห่งหนึ่งในจังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาเรื่องหนี้จัดชั้นที่เกิดขึ้นมีสาเหตุมาจากลูกหนี้ขาดประสบการณ์และความรู้ในการบริหารธุรกิจ ลูกหนี้ปิดบังข้อมูลที่แท้จริงต่อธนาคาร เมื่อเกิดปัญหาต่อธุรกิจขึ้น ธนาคารไม่สามารถติดตามช่วยแก้ปัญหาได้ ลูกหนี้มีหนี้ในระบบธนาคารที่เสียดอกเบี้ยในอัตราสูง ลูกหนี้จึงมุ่งชำระหนี้ภายนอกเสียก่อนชำระคืนให้ธนาคาร ส่วนที่เกี่ยวกับหลักทรัพย์ค้ำประกัน พบว่า หลักทรัพย์บางประเภทเกิดปัญหาการเสื่อมสภาพและราคาตกต่ำ เมื่อการชำระหนี้คืนมีการยืดระยะเวลาการชำระหนี้ออกไป จึงยังทำให้มูลค่าหลักทรัพย์ใกล้เคียงกับภาระหนี้มากขึ้น ส่วนที่เกี่ยวกับภาวะเศรษฐกิจของประเทศ พบว่า สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ ตลอดจนปัญหาภัยธรรมชาติ เป็นอุปสรรคและปัญหาสำคัญที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการจำหน่ายผลผลิตให้ผู้ลงทุนเกิดรายได้เพียงพอที่จะชำระหนี้คืนได้

พิชิต ศรีสืบ (2547 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ทำให้เกิดหนี้เสียเงินกู้ประเภทมีกำหนดระยะเวลาใช้คืน ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่ทำให้เกิดหนี้เสียเงินกู้ประเภทมีกำหนดระยะเวลาใช้คืนในทัศนคติของลูกหนี้ โดยกลุ่มลูกหนี้สาขาประตูช้างเผือกเชียงใหม่ และกลุ่มลูกหนี้สาขาลำพูน มีความเห็นตรงกันว่าปัจจัยที่เกิดจากลูกหนี้ที่ทำให้เกิดหนี้เสีย คือ การนำเงินกู้ไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ และปัจจัยภายนอกที่ทำให้เกิดหนี้เสีย คือ ภาวะเศรษฐกิจที่ซบเซาหรือตกต่ำ ด้านปัจจัยภายในธนาคารนั้น เจ้าหน้าที่สินเชื่อของสาขาสถาปัตยกรรมประตูช้างเผือกเชียงใหม่ เห็นว่าเกิดจากการอำนวยการอนุมัติสินเชื่อของธนาคารที่ไม่มีมีการถ่วงถ่วงที่ดี ส่วนเจ้าหน้าที่สินเชื่อสาขาลำพูน เห็นว่าเกิดจากการเพิ่มขึ้นของอัตราดอกเบี้ยที่สูงเกินไป ในด้านปัญหาและอุปสรรคที่ทำให้เกิดหนี้เสียเงินกู้ประเภทแบบมีกำหนดระยะเวลาใช้คืนในทัศนคติของลูกหนี้ โดยกลุ่มลูกหนี้สาขาประตูช้างเผือกเชียงใหม่ และกลุ่มลูกหนี้สาขาลำพูน มีความเห็นตรงกันว่าปัญหาและอุปสรรคที่ทำให้เกิดหนี้เสีย คือ การขาดเงินทุนในการขยายกิจการ ปัญหาและอุปสรรคที่ทำให้เกิดหนี้เสียเงินกู้ประเภทแบบมีกำหนดระยะเวลาใช้คืนในทัศนคติของเจ้าหน้าที่สินเชื่อ โดยกลุ่มเจ้าหน้าที่สินเชื่อสาขาประตูช้างเผือกเชียงใหม่ และกลุ่มเจ้าหน้าที่สินเชื่อสาขาลำพูน มีความเห็นเช่นเดียวกันว่า ปัญหาและอุปสรรคที่ทำให้เกิดหนี้เสียเกิดจากการที่เจ้าหน้าที่ปล่อยสินเชื่อโดยไม่ถ่วงถ่วง

พัฒนา กัญยานนท์ (2543 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ทำให้เกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPL) ของลูกหนี้สินเชื่อ ธนาคารพาณิชย์หนึ่งในจังหวัดเชียงราย ผลการศึกษาพบว่า ลูกหนี้ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 41-50 ปี มีประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 11 ปี ประกอบอาชีพพาณิชยกรรมทั่วไปและค้าขาย มีรายได้ต่ำกว่า 20,000 บาท/เดือน ระยะเวลาในการทำสัญญาอยู่ในช่วง 6-10 ปี ภาระหนี้คงเหลืออยู่ระหว่าง 1-5 ล้านบาท ลูกหนี้มีกิจการมากกว่าหนึ่งกิจการส่วนใหญ่ไม่มีภาระหนี้กับสถาบันการเงินอื่นและวัตถุประสงค์ในการกู้เพื่อทำธุรกิจสังหาริมทรัพย์ การทดสอบปัจจัยที่ทำให้เกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ จำแนกตามหนี้ปกติและหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ โดยวิธี Chi-square เพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 2 ตัว ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 พบว่า ตัวแปรที่มีผลต่อการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ จำนวน 9 ตัว ได้แก่ อายุ อาชีพ ประสบการณ์ในการทำงาน ระดับรายได้ วงเงินกู้ ภาระหนี้คงเหลือ ภาระหนี้ในสถาบันการเงินอื่น จำนวนกิจการของลูกหนี้ และวัตถุประสงค์ของการกู้ ส่วนระยะเวลาของการกู้ไม่มีผลกระทบต่อหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้

สำหรับการทดสอบปัจจัยที่ทำให้เกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ โดยสมการถดถอยแบบ Logistic Regression เพื่อประมาณค่าความน่าจะเป็นของตัวแปรอิสระว่าเป็นตัวแปรที่ทำให้เกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้หรือไม่ ผลการศึกษาพบว่า ตัวแปรที่สามารถอธิบายปัจจัยที่ทำให้เกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ อย่างมีนัยสำคัญ มีจำนวน 8 ตัว ได้แก่ อาชีพ ประสบการณ์ในการทำงาน ระดับรายได้ วงเงินกู้ ภาระหนี้คงเหลือ ภาระหนี้ในสถาบันการเงินอื่น จำนวนกิจการของลูกหนี้ และวัตถุประสงค์ของการกู้ ส่วนระยะเวลาของการกู้ และอายุ ไม่มีผลกระทบต่อหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ แต่อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษาสามารถนำมาสรุปเป็นมาตรฐานในการพิจารณาการปล่อยสินเชื่อ และคัดเลือกลูกค้าสินเชื่อ ทั้งนี้เพื่อใช้เป็นบรรทัดฐานในการลดความเสี่ยง และป้องกันการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ ตลอดจน เพื่อความมั่นใจในการตัดสินใจคัดเลือกลูกหนี้ที่มีคุณภาพ

วรสิทธิ์ โนนานนท์ (2543 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ทำให้เกิดการค้างชำระหนี้เงินกู้เพื่อที่อยู่อาศัยของธนาคารพาณิชย์แห่งหนึ่ง ในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า อาชีพ อายุ ระดับรายได้ ระยะเวลาในการผ่อนชำระ และวัตถุประสงค์ในการใช้เงินกู้เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อปัญหาการค้างชำระหนี้เงินกู้ของลูกหนี้ ดังนั้นการบริหารสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย ธนาคารควรเพิ่มหลักเกณฑ์และเงื่อนไข ตามผลการศึกษาที่ค้นพบดังนี้ อาชีพของผู้กู้ควรเป็น ผู้ประกอบอาชีพเงินเดือนเป็นรายได้ประจำเป็นหลัก อายุของผู้กู้ควรมากกว่า 31 ปี ผู้กู้ควรเปิดเผยหรือแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายประจำ ของตนเองและครอบครัว ตามข้อเท็จจริงต่อธนาคารเพื่อประกอบการขอกู้ พร้อมทั้งธนาคารควรหาวิธีตรวจสอบข้อเท็จจริงของรายละเอียดที่ผู้กู้นำมาเสนอด้วย ตลอดจนธนาคารต้องทำการสำรวจสภาพทั่วไปเพื่อวิเคราะห์แนวโน้มของปัญหาที่ลูกหนี้อาจได้รับจากสภาพทางเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป ควรกำหนดระยะเวลาการผ่อนชำระที่ไม่ยาวนานเกินไป ตรวจสอบการใช้เงินกู้ของผู้กู้ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์

อนันต์ บุญมหาชนากร (2538 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นหนี้ค้างชำระ สำหรับลูกหนี้สินเชื่อกรุงไทยธนวิญ ในจังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยเกี่ยวกับผู้กู้ ผู้กู้สินเชื่อ กรุงไทยธนวิญส่วนใหญ่เป็นข้าราชการครู และข้าราชการฝ่ายปกครอง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายยามฉุกเฉินและจำเป็น เป็นหนี้ที่มีปัญหาเนื่องมาจากผู้กู้มีหนี้สินสวัสดิการต้นสังกัด ประกอบกับมี รายได้คนเดียวในครอบครัว ใช้เงินผิดวัตถุประสงค์และใช้จ่ายฟุ่มเฟือย รวมทั้งต้องจ่ายค่ารักษาพยาบาล บุคคลในครอบครัว หรือ ไปช่วยราชการในต่างจังหวัด ทำให้รายจ่ายมากกว่ารายได้ และไม่สามารถชำระ หนี้คืนได้ ปัจจัยเกี่ยวกับธนาคารที่ให้ผู้พบว่า ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการมีหนี้ค้างชำระคือเจ้าหน้าที่ขาด การติดตามทวงถาม ขาดผู้รับผิดชอบในการแก้ไขและติดตามหนี้ ความไม่รัดกุมของหลักเกณฑ์และ นโยบายในการให้สินเชื่อ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ยอดหนี้ค้างชำระของสินเชื่อกรุงไทยธนวิญซึ่งเป็นสินเชื่อ ประเภทอุปโภคบริโภค ที่ไม่สอดคล้องกับดัชนีราคาผู้บริโภคภาคเหนือซึ่งลดลง แต่รายจ่ายสินค้าอุปโภค บริโภคเพิ่มสูงขึ้น ทำให้ความสามารถในการชำระหนี้ลดลง ส่งผลกระทบถึง การค้างชำระหนี้สินเชื่อ กรุงไทยธนวิญ

สุพรรณ ดวงจันทร์ (2541 : 47-50) ได้ศึกษาเรื่องหนี้มีปัญหาของสินเชื่อกรุงไทยธนวิญ ใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 211 ตัวอย่าง ที่เป็นลูกหนี้สินเชื่อกรุงไทยธนวิญ ของธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) สาขาฝาง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมพบว่าลูกหนี้ที่มีหนี้ เสียเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง อายุระหว่าง 30-39 ปี ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่สมรสแล้วและประกอบ อาชีพ ข้าราชการครู มีรายได้เฉลี่ย 9,259.50 บาท และมีอายุการทำงานเฉลี่ย 14.2 ปี ผลการศึกษาปัจจัย ทางด้านรายได้ อายุ สถานภาพสมรส รายได้ของกลุ่มสมรส อายุการทำงานของลูกหนี้ ที่มีผลต่อการเกิด หนี้เสียมากหรือน้อยพบว่าลูกหนี้ที่มีระดับรายได้น้อยจะมีหนี้เสียเล็กน้อย ในทำนองเดียวกันลูกหนี้ที่มี ระดับรายได้มากก็จะมีหนี้เสียมาก ลูกหนี้ที่มีอายุน้อยจะมีหนี้เสียเล็กน้อย และลูกหนี้ที่มีอายุมากจะมีหนี้ เสียมาก ลูกหนี้ที่ กลุ่มสมรสมีรายได้น้อยหนี้เสียจะน้อย และหากกลุ่มสมรสมีรายได้มากหนี้เสียจะมาก และลูกหนี้ที่มีอายุ การทำงานมากหนี้เสียจะมาก ในขณะที่ลูกหนี้ที่มีอายุการทำงานน้อย หนี้เสียจะน้อย ด้วย ผลการสัมภาษณ์ผู้ให้กู้มีความเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ทำให้เกิดหนี้เสียในส่วนของธนาคารพบว่า เจ้าหน้าที่สินเชื่อขาดความรับผิดชอบในการพิจารณาเงินกู้ ขาดประสบการณ์ในการปฏิบัติงานและ ขาดการติดตามผลงาน ในส่วนของตัวลูกหนี้ นั้น การเกิดหนี้เสียมีผลมาจากกรณีที่ลูกหนี้มีพฤติกรรมใน การใช้จ่ายเงินสุรุ่ยสุร่ายและอาจเกิดจากค่าใช้จ่ายที่ไม่คาดคิด

พยนต์ เบ้าเที่ยง (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องพฤติกรรมการชำระหนี้ของสมาชิก โครงการธนาคารประชาชนธนาคารออมสินในจังหวัดหนองบัวลำภู ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 51-60 ปี ประกอบอาชีพรับจ้างและให้บริการมากที่สุด มีรายได้ ต่อเดือนมากกว่า 20,000 บาท จำนวนเงินที่ให้ผู้ส่วนใหญ่ประมาณ 30,000-50,000 บาท และมีการใช้ บุคคลรู้จักค้ำประกัน เคยผิมนัดการชำระหนี้ 1-3 ครั้ง ครั้งละ 1,000-5,000 บาท สมาชิกมีความประสงค์

ให้ธนาคารจับคู่กันค้าประกัน ต้องการให้ธนาคารพิจารณาและอนุมัติสินเชื่อใน 1 สัปดาห์ มีการปรับปรุงการให้บริการและต้องการใช้บริการสินเชื่อจากธนาคารอีกหากชำระหนี้เดิมเสร็จสิ้น ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อการผัดผ่อนชำระหนี้คือ เพศ ระดับการศึกษา ค่าใช้จ่าย การรับฝากนอกสถานที่และการติดตามหนี้

พิทยา วัฒนะ (2543 : 63-64) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ทำให้เกิดหนี้เสียในการเบิกเงินเกินบัญชีของลูกค้าธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) สาขาภาคสวนแก้ว ผลการศึกษาปัจจัยด้านลูกหนี้ชี้ให้เห็นว่า ปัจจัยที่ทำให้เกิดหนี้เสียในการเบิกเงินเกินบัญชี คือ รายได้จากการดำเนินธุรกิจ ประสิทธิภาพของลูกหนี้ การใช้เงินผิดวัตถุประสงค์ การวิเคราะห์ความสามารถของลูกหนี้ไม่ละเอียดพอ ปริมาณหนี้สินของลูกหนี้รวม ลักษณะของกิจการเจ้าของคนเดียว และการวิเคราะห์หลักประกันของลูกหนี้ไม่ละเอียดพอ โดยลูกหนี้ที่มีระดับรายได้จากการดำเนินธุรกิจ มีประสิทธิภาพมากกว่าและปริมาณหนี้สินน้อยจะทำให้เกิดหนี้เสียในการเบิกเงินเกินบัญชีลดลง ส่วนปัจจัยอื่น ๆ เช่น การใช้เงินกู้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ การวิเคราะห์หลักประกันไม่ละเอียดพอจะทำให้หนี้เสียในการเบิกเงินเกินบัญชีเพิ่มขึ้น ส่วนการศึกษาปัจจัยทางด้านธนาคารพบว่า ปัจจัยที่ทำให้เกิดหนี้เสียคือ การวิเคราะห์หลักประกันของลูกหนี้และการวิเคราะห์ความสามารถของลูกหนี้ไม่ละเอียดพอ ส่วนการศึกษาปัจจัยด้านเศรษฐกิจนั้นพบว่ามูลค่าการส่งออก ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ อัตราเงินเฟ้อ อัตราการว่างงานและปริมาณสินเชื่อทั้งระบบ สามารถอธิบายหนี้มีปัญหาไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPL) ได้อย่างมีนัยสำคัญ

ข้อเสนอแนะนโยบายที่ได้จากผลการศึกษาครั้งนี้คือ ประการแรก ด้านลูกค้า ในการพิจารณาให้สินเชื่อ ธนาคารจะต้องคำนึงถึงรายได้จากการดำเนินธุรกิจ ประสิทธิภาพในธุรกิจ การใช้เงินตรงตามวัตถุประสงค์ ปริมาณหนี้สิน ลักษณะหรือประเภทกิจการ ประการที่สอง ด้านธนาคาร ธนาคารจะต้องใช้ความละเอียดรอบคอบในการวิเคราะห์หลักประกันและความสามารถของลูกหนี้ ประการที่สาม ด้านเศรษฐกิจในการพิจารณาให้สินเชื่อเบิกเงินเกินบัญชีต้องคำนึงถึงปัจจัยแวดล้อมทางเศรษฐกิจ เช่น มูลค่าการส่งออก ผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ อัตราการว่างงาน ปริมาณสินเชื่อรวมและอัตราเงินเฟ้อ ปัจจัยเหล่านี้มีผลกระทบต่อการศึกษาหนี้เสียที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ อย่างมีนัยสำคัญ ดังนั้นธนาคารจะต้องใช้ความระมัดระวังในการพิจารณาปัจจัยที่กล่าวมาข้างต้นในการให้สินเชื่อเบิกเงินเกินบัญชีมากขึ้น

จากการศึกษาแนวคิดทางทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมานี้ สามารถสรุปได้ว่าปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดหนี้ค้างชำระ สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ปัจจัย ได้แก่

1. ปัจจัยภายนอกธนาคาร ได้แก่ ผลกระทบจากภาวะเศรษฐกิจที่ซบเซา การเปลี่ยนแปลงทางการเมือง การเปลี่ยนแปลงนโยบายของรัฐบาล การเกิดภัยธรรมชาติ ราคาน้ำมันที่แพงขึ้น จำนวนคู่แข่งเพิ่มขึ้น ราคาวัตถุดิบสูงขึ้น ค่านิยมของผู้บริโภคเปลี่ยนไป และการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยี

2. ปัจจัยภายในธนาคาร ได้แก่ อัตราดอกเบี้ยที่เพิ่มสูงขึ้น เงื่อนไขด้านการชำระหนี้ เช่น เงินงวดผ่อนไม่เหมาะสม วงเงินอนุมัติสินเชื่อไม่เหมาะสมต่อความต้องการ พนักงานของธนาคาร ไม่ได้อธิบายให้ชัดเจนเกี่ยวกับสัญญาเงินกู้และการผ่อนชำระหนี้ พนักงานไม่ได้ติดตามทวงถามเมื่อถึงกำหนดชำระหนี้ ไม่ได้รับความสะดวกเมื่อมาติดต่อที่ธนาคาร พนักงานของธนาคารประพฤติตนไม่เหมาะสม

3. ปัจจัยด้านตัวลูกหนี้ ได้แก่ ขาดประสบการณ์ด้านการประกอบอาชีพ ปัญหาด้านความซื่อสัตย์ของผู้กู้ มีการลงทุนเกินตัว ธุรกิจขาดสภาพคล่อง ใช้เงินผิดวัตถุประสงค์ ใช้จ่ายฟุ่มเฟือย ลูกหนี้ปิดบังข้อมูลที่แท้จริงต่อธนาคาร ประสบปัญหาด้านครอบครัว กู้เงินแต่ไม่ได้ใช้เอง มีภาระหนี้สินเพิ่มสูงขึ้น

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดหนี้ค้างชำระสินเชื่อนโยบายรัฐของธนาคารออมสินเขตเพชรบุรี ซึ่งตัวแปรอิสระที่ผู้วิจัยได้นำมาศึกษา คือ ลักษณะส่วนบุคคล และ ข้อมูลการกู้เงินประเภทมีกำหนดระยะเวลาใช้คืน ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ของการกู้วงเงินกู้ ระยะเวลาที่ทำสัญญา ภาระหนี้สิน ภาระหนี้ค้างชำระ และระยะเวลาที่กู้มาถึงปัจจุบัน ตัวแปรตาม ประกอบด้วย ปัจจัยภายนอกธนาคาร ปัจจัยภายในธนาคาร และปัจจัยด้านตัวลูกหนี้